

DAGSORDEN FOR FORUM FOR FORSKNINGSDEKANER 18. januar 2021

Revidert versjon 14.1.2021

Sted: Zoom
Tid: 12:00-14:00

Godkjenning av innkalling og referat fra forrige møte

SAK 1/21. Nytt fra forskningsdekanene v/ forskningsdekanene (20 min.)

Bakgrunn: Runde rundt bordet om nytt fra forskningsfeltet ute på enhetene

Diskusjonssaker:

SAK 2/21 UiOs innspill til KDs høring om Det europeiske forskningsområdet (ERA) samt Horisont Europa (HEU) ved seniorrådgiver Sveinbjørn Hannesson

Bakgrunn:

Bakgrunn: KD har invitert UiO til å komme med innspill til den norske strategien for deltakelse i EUs program for forskning og innovasjon (Horisont Europa) 2021-2027, og Det europeiske forskningsområde (ERA). KD ønsker innspill på hva strategien bør omtale og hvordan den kan støtte opp under deltakelse i samarbeidet. Fristen for innspill til KD er 10. februar. Innspill fra enhetene, ledelsen, forskningsdekaner og dekaner vil bli sentrale for innholdet i UiOs svar. Enhetene ved UiO har blitt invitert til å gi innspill til svar innen 13. januar.

Vedlegg:

- Saksnotat med sammendrag av sentrale elementer i enhetenes innspill til høringssvar til norsk strategi for det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet
- Enhetenes innspill
- KDs invitasjon til å gi innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.

Orienteringssaker:

SAK 5/21 Microdata.no blir abonnementstjeneste fra 1. januar 2021 ved seksjonssjef Ingrid Sogner

Bakgrunn: Forskningstjenesten microdata.no gir tilgang til detaljerte microdata til forsknings- og analyseformål. Microdata.no fra NSD og SSB gir brukere umiddelbar nettilgang til mikrodata, uten at de trenger å søke på forhånd. Brukerne står fritt til å koble data som de vil, bruke dem til alle prosjektene de ønsker, og dele fritt med alle som har tilgang til tjenesten.

Etter en gratis oppstartsperiode vil tilgang til microdata.no kreve et institusjonsabonnement fra 1. januar 2021.

Vedlegg:

- Saksnotat
- Brev fra Statistisk sentralbyrå
- Brev fra UHR

SAK 6/21 Presentasjon av Peder Sather Center for Advanced Study ved UC Berkeley ved seniorrådgiver Gøril Mellem

Bakgrunn: I 2012 ble det opprettet et permanent norsk senter formelt tilknyttet UC Berkeley's college of Letters and Sciences, under navnet Peder Sather Center for Advanced Study (<https://sathercenter.berkeley.edu/>). Formålet med senteret er å styrke pågående forskningssamarbeid og tilrettelegge for nye forskningsinitiativer mellom UC Berkeley og de norske medlemsinstitusjonene. Det norske konsortiet består av åtte norske institusjoner (NHH, BI, NMBU, NTNU, UiA, UiB, UiO & UiT).

Årlig lyser senteret ut midler til forskningssamarbeid med Berkeley. Søknadsfrist for 2021 er satt til 8. april. ePhortesaksnr. 2020/1256.

Diskusjonssaker:

SAK 3/21 Kvalitetssystemet for utdanningsvirksomheten – diskusjon om implementering for ph.d. ved avd. dir. Hanna Ekeli, SADM

Bakgrunn: Det reviderte [kvalitetssystemet for utdanningsvirksomheten ved UiO](#) ble vedtatt av Universitetsstyret 8. desember 2020. Det er behov for å diskutere prosessen for implementering våren 2021.

Vedlegg:

- Presentasjon - Implementering av revidert kvalitetssystem for utdanning

SAK 4/21 Hvordan bør UiO følge opp UHR-rapporten "Veileder for vurdering i akademiske karriereløp"? ved Finn-Eirik Johansen, IBV, leder av UHR-gruppen og UiOs arbeidsgruppe for evaluering av forskning og forskere

Bakgrunn: UiOs arbeidsgruppe for evaluering av forskning og forskere skal legge frem sin rapport på nyåret. Leder av UHR-gruppen og av UiOs arbeidsgruppe vil kort presentere UHR-rapporten og legge frem foreløpig rapport for UiO. Det åpnes for spørsmål og kommentarer. Hva vil arbeidsgruppens forslag bety for UiO og hvordan kan forslagene følges opp?

Vedlegg:

- UHRs Veileder for vurdering i akademiske karriereløp, versjon datert 6. januar 2021. NB det kan fortsatt komme mindre endringer i veilederen før den ferdigstilles.

Orienteringssaker:

Sak 7/21 Planlegging av møter i Forum for forskningsdekaner høsten 2021

Møtene planlegges lagt til følgende datoer:

6. september

11. oktober

8. november

6. desember

Møtetid kl. 12-14.

Eventuelt:

SAK 8/21

Møter våren 2021

12. februar

15. mars

19. april

10. mai Ordinært møte. Fellesmøte med Utdanningskomiteen utgår.

21. juni

Referat Forum for forskningsdekaner 14.12.2020

Deltakere:

Åse Gornitzka (viserektor)
Per Morten Sandset (viserektor)
Anders Runesson (TF)
Jens Petter Berg (MED)
Mathilde Skoie (HF)
Ingse Noremsaune (MN)
Linda Hildegard Bergersen (OD)
Tore Nilssen (SV)
Helge Ivar Strømsø (UV)
Vibeke Blaker Strand (JUS)
Carl Henrik Gørbitz (UiO:Livsvitenskap)
Vebjørn Bakken (UiO:Energi)
Tore Rem (UiO:Norden)
Hugo de Boer (NHM)
Erling Hagen Agøy (UiODoc)

Forfall: Håkon Glørstad (KHM)

Inviterte: Jan Magnus Aronsen (IMB), Matthew Good (UB)

Sekretariat:

Kristel Skorge (direktør FIADM)
Malena Bakkevold (seksjonsleder FIADM)
Ingrid Sogner (seksjonsleder FIADM)

Møteleder: Åse Gornitzka og Per Morten Sandset
Referent: Ingrid Sogner
Sted: Zoom
Tid: 13-15.30

Forskningsdekanene Linda Bergersen (OD), Solveig Kristensen (MN) og Helge Strømsø (UV), samt Thomas Østerhaug (FIADM) ble takket av.

Godkjenning av innkalling og referat

Innkallingen og referatet ble godkjent.

Diskusjonssaker

SAK 60/20. Nytt fra forskningsdekanene v/ forskningsdekanene

Bakgrunn: Runde rundt bordet om nytt fra forskningsfeltet ute på enhetene

SAK 61/20 Lisenser og rettigheter til forskningsdata v /Magnus Aronsen, utvalgsleder, førsteamanuensis, Institutt for medisinske basalfag

Bakgrunn: KD har satt ned et [utvalg](#) som skal utrede spørsmål om rettigheter og lisenser for gjenbruk av forskningsdata, samt diskutere hvilke forutsetninger som må være på plass for å nå målene om mer deling og gjenbruk av forskningsdata. Utvalget har utarbeidet et [notat](#) som beskriver

hvilke spørsmål og utfordringer de mener må besvares og håndteres for å få mer gjenbruk av forskningsdata. Utvalgsleder Magnus Aronsen presenterer notatet.

Fra diskusjonen:

- Veldig god presentasjon
- Notatet trekker fram de viktige tingene. Deling er ikke målet. Data skal brukes. Åpen tilgang er ikke målet.
- Kildedata er også viktig, særlig også FAIR- ift. Kildedata. FAIR er dyrere enn bare åpen. SSB som leverandør av kildedata følger ikke FAIR.
 - o Kildedata er interessant, men er komplisert og ligger ikke inne i mandatet.
- Tellekantene må kunne justeres.
- Data er også forskningsproduksjon.
- To kommersialiseringsprosesser: 1. Data skal kunne brukes av næringslivet, og 2. forskerens mulighet til å gjøre penger.
- Notatet blander sammen litt innovasjon og kommersialisering.
- Insentiver fra finansører, f.eks. i USA har klare retningslinjer om at forskningsresultater skal deles innen en viss tidsfrist. Finansører har laget systemer hvor dette kan legges ut.
- Er det en utfordring at data kan misbrukes? Har utvalget sett på det?
 - o Utvalget har sett på sikkerhetsdata og hemmeligstemplede data, men ikke misbruk generelt – hvordan data kan misbrukes.
- Fint med den åpne prosessen, også i selve utviklingen av rapporten

Oppfølging:

- Notatet er på høring med frist 15. januar, med intern UiO-frist for enhetene 20. desember (ePhorte saksnr.2020/13061).
- Onsdag 16. desember hadde Magnus Aronsen en åpen presentasjon på zoom, arrangert av Avd. for forsknings- og innovasjonsadministrasjon

SAK 62/20 Digital Scholarship Center v/ prosjektleder Matthew Good, Universitetsbiblioteket

Bakgrunn: UiO har satt i gang et prosjekt for å etablere et senter for bl.a. å gi forskere støtte tilpasset den nye digitale hverdagen. Prosjektleder Matthew Good presenterer prosjektet, presentasjon vedlagt.

Fra diskusjonen:

- Viktig at tilbudet er forskernært og har tydelige prioriteringer
- Fint initiativ, men hvilke tilbud vil gis? DPIA?
- Referansegruppen og styret er godt inne i sakene, men hvor er brukerperspektivet? Fagrådet skal ivareta brukerperspektivet, men kan nok forsterkes

Oppfølging:

- Brukerperspektivet bør ivaretas tydelig. DSC tar gjerne imot konkrete forslag.

SAK 63/20 Presentasjon av nettportal: Oppfølging av Standarder for UiOs karrierestøtte til forskere i tidlig karrierefase, v/Anna Buverud, FIADM

Bakgrunn: 10. mars 2020 vedtok universitetsstyret *Standarder for UiOs karrierestøtte til forskere i tidlig karrierefase*. Nettportalen er et svar på standardenes krav om en infrastruktur for informasjon om karrierestøttetilbud, og legger til rette for at fakulteter, museer og sentre kan synliggjøre egne tilbud. Se <https://www.uio.no/english/research/young-researchers/index.html>

Fra diskusjonen:

- UiODoc er glad for tilbudet
- Fint å begynne med engelske sider

- Fint med diskusjon rundt karriereutvikling
- Høringen har ikke nådd ut til alle fakulteter
- Portalen viktig å ha som verktøy for å samle relevant informasjon
- Hva med muligheten til å benytte seg av tilbud på andre fakultet? Samarbeid på tvers. Trenger jo ikke være sentralen som tilrettelegger.
- Innovasjons- og ledelseskompetanse bør tydeliggjøres - viktig ifgl. NIFU
- Kanskje kan UiO kan profilere litt mer når det gjelder karriereutvikling? Legge til karrierestøttedokumentet? Den må i tilfelle oversettes.

Oppfølging:

- Samarbeid på tvers viktig, men utfordrende rent teknisk
- Fakultetene oppfordres til å lenke seg opp til sidene
- Karrierestøttedokumentet oversettes

SAK 64/20 Fellesløftet IV – Behov for noen avklaringer før søknadsfrist v/ Vibeke Alm, FIADM

Bakgrunn: Utlysningen Stort tverrfaglig forskerprosjekt, finansiert som Fellesløftet IV, har frist 10. februar. Til intern frist 16. oktober forelå 87 initiativer fra de fleste av UiOs enheter. Hensikten med dette notatet er å trekke fram noen spørsmål for nærmere avklaring, i forkant av endelig søknadsfrist, slik at UiO får en best mulig utvelgelsesprosess i juni/juli 2021.

Fra diskusjonen:

- Dette kan bli krevende som prosess, så fint med gjennomgang og mulighet for innspill i forkant
- Utvelgelsesprosessen kan bli utfordrende for de faktisk tverrgående prosjektene
- Fakultetene er tydelige på at andelen man får fra Forskningsrådet matches fra enhetene. Og eksterne må matche med egne midler. Viktig at egenandelene relateres til størrelsen på deltagelse.
- Bekymring for at fordelingsnøkkel mellom enheter basert på FRIPRO-tildeling blir ensidig vektlagt i prioriteringen
- For å prioritere prosjekter med radikal tverrfaglighet er det viktigere å se på hvilke fagområder som inngår enn prosjektleders tilknytning til enheter
- Kvinnelige prosjektledere er vurderingskriterium i Forskningsrådets vurdering, kvinnelig prosjektleder ligger ikke inne som eget prioriteringskriterium for UiOs prioriteringer.
- En bør ikke endre spilleregler underveis i prosessen. Kriteriene for prioritering ble bestemt etter diskusjoner både i Forum for forskningsdekaner og dekanmøte i desember 2019 og januar og februar 2020
- Forskningsrådets tilbakemelding kommer i uke 26 (slutten av juni) og UiOs prioritering skal avgis i september. Det blir viktig med tidlig planlegging av prosess pga. ferieavvikling.
- Er det behov for kopi av søknad som pdf allerede i januar når søknadene ikke vil være ferdige? Kan de evt. sendes inn senere?

Oppfølging:

- Etter innspill i møtet utsettes den interne fristen for innsendelse av kopi av søknad og budsjett til etter Forskningsrådets frist den 10. februar.
- Fellesløftet skal legges fram for dekanmøte i februar. Det er dekanmøte som anbefaler tildeling med endelig beslutning av rektor.
- Møtebehov i juni og august avklares tidlig pga. ferieavvikling.

SAK 65/20 Forum for forskningsetikk – vertskap for neste forum v/Åse Gornitzka

Utpeke hvilket fakultet som skal være ansvarlig for å arrangere forumet våren 2021 og ev. også høsten 2021. Innspill på mulige temaer.

Fra diskusjonen:

- Forum for forskningsetikk egner seg best som fysisk møte

- Tematikk: evalueringskriterier av forskere og forskning og hvordan dette knytter seg til forskningsetikk og forskningsintegritet.

Oppfølging:

- MED melder seg, men til høsten og fysisk
- SV og HF er interessert i å gjøre noe sammen om de nye NESH-retningslinjene som for tiden er under revisjon, som har vært på høring

Orienteringssaker:

SAK 66/20 Gemini-senter v/Vebjørn Bakken

Gemini-senter er en modell for strategisk samhandling mellom faggrupper ved NTNU, SINTEF, Universitetet i Oslo og St. Olavs Hospital. Åtte nye sentre etableres i disse dager, og UiO er med på til sammen fem av disse. Denne gangen er hele fire ulike UiO-fakulteter involvert.

Det ble gitt en kort orientering om ordningen og de nye sentrene. Neste søknadsfrist for Gemini-sentre blir allerede 15. mars.

SAK 67/20 Posisjonsnotater for forskning og høyere utdanning - bakgrunn, prosess, og mandat for arbeidsgrupper v/Åse Gornitzka

Bakgrunn: Sak om utarbeidelse av posisjonsnotater ble diskutert i Forum for forskningsdekaner 7.9.20 og 19.10.20. Forslag til prosess og utkast til mandat for de arbeidsgruppene som skal utforme posisjonsnotater ble 25.11.2020 lagt frem for dekanmøtet, som sluttet seg til forslaget. Posisjonsnotatene vil inngå som en del av grunnlaget for utarbeidelsen av UiOs helhetlig innspill til revisjonen av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning i 2021.

Oppfølging:

Ledere er på plass for alle de fem gruppene. Det arrangeres et fellesmøte med rektor denne uken.

- Klima, miljø og grønt Skifte: Leder Vebjørn Bakken, UiO:Energi;
- Hav: Leder Ola Mestad, Juridisk fakultet
- Demokrati og ulikhet: Leder: Frode Helland, HF
- Livsvitenskap, inkl. helse: Leder: Carl Henrik Gørbitz, UiO:Livsvitenskap;
- Grunnforskning: Leder: Anne Julie Semb, SV

Møter våren 2021:

18. januar
12. februar
15. mars
19. april
18. mai
21. juni

Til: Forum for forskningsdekaner

Fra: Avdeling for forsknings- og innovasjonsadministrasjon

Møtesaksnr.: 2/21
Møtenr.: 1/2021
Møtedato: 18.01.2021
Notatdato: 14 .01.2021
Arkivsaksnr.: 2020/13054
Saksbehandler: Sveinbjörn Hannesson, FIADM

UiOs innspill til KDs høring om norsk strategi for deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeid: Sammendrag av enhetenes innspill til strategien

Bakgrunn

KD har invitert UiO til å komme med innspill til den norske strategien for deltakelse i EUs program for forskning og innovasjon (Horisont Europa) 2021-2027, og Det europeiske forskningsområde (ERA). KD ønsker innspill på hva strategien bør omtale og hvordan den kan støtte opp under deltakelse i samarbeidet. Fristen for innspill til KD er 10. februar. Enhetene ved UiO ble invitert til å gi innspill til svar.

Åtte følgende enheter sendte innspill før fristen 13. januar: SV, HF, UV, MN, JUR, MED, OD og KHM. Vedlagt følger er et sammendrag av sentrale elementer i enhetenes innspill.

Vedlegg:

- Sammendrag av sentrale elementer i enhetenes innspill til hørings svar til norsk strategi for det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet
- Enhetenes innspill
- KDs invitasjon til å gi innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.

Sammendrag av sentrale elementer i enhetenes innspill til høringsvar til norsk strategi for det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Overordnede betraktninger

- Grunnleggende forskning i Horisont Europa (HEU) må styrkes og få råde uten hensyn til umiddelbar samfunnsnytte. Grunnforskningen i norsk strategi må gis en tydelig profil og tillegges vekt.
- Bedre integrering av humaniora og samfunnsfag: Avgjørende at perspektiver fra humaniora og samfunnsfag blir inkludert når store samfunnsutfordringer skal adresseres. En norsk strategi bør løfte områder i HEU hvor humaniora og samfunnsfag får hovedrollen i tematisk prosjektutvikling, og ikke bare som støttefag.
- En norsk EU strategi bør spisses inn mot felt man har særskilte forutsetninger for å lykkes eller spesielle behov.
- Forskningsrådet må ivareta behov for å finansiere forskning som faller utenfor rammene av HEU.

Mål

- Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

- Styrke grunnleggende forskning og skape sterke forskningsmiljøer. Fremme økt forskningskvalitet og rekruttering av unge forskertalenter (ERC og MSCA).
- Utnytte mulighetene i Pilar II. Møte store samfunnsutfordringer som krever tverrfaglig samarbeid. Bidra til bærekraftig utvikling og demokrati. Missions/samfunnsoppdrag blir et viktig virkemiddel. Styrke samfunnsinnovasjon.
- Styrke humanistisk forskning i Europa.
- Løfte og styrke rekruttering og forskermobilitet.
- Påvirke politiske vedtak i EU.

- Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?

- Gjøre suksess hvor forskningskvalitet står i fokus. Men også viktig å delta i hele bredden i HEU.
- Ikke bare sette mål for hele HEU og ERA men også per søyle.
- Legge til rette for humaniora og samfunnsfag og at disse løftes i nasjonal EU strategi.
- Legge til rette for gode betingelser for forskere for å kunne lykkes med søknader og gjennomføring av prosjekter.

- Øke deltakelsen sammenlignet med H2020 men innenfor realistiske rammer.
- Gir ikke mening å måle suksess utfra finansiell returverdi da det ikke gir noen informasjon om tilleggsverdien av samarbeidet. Mer interessant å måla antall deltakelser, eks. søknader med norsk deltakelse, antall prosjekter koordinert fra Norge osv.

Muligheter og utfordringer

- Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?

- Deltakelse betyr en mulighet for å fremme en forskningskultur med fokus på eksellens og internasjonalt samarbeid, realisering av store forskningsprosjekter, støtte til grunnleggende forskning, og rekruttering av gode internasjonale forskere. Samarbeidet er faglig styrkende, samt at det gir en plattform for å skape nye eller forsterke eksisterende internasjonale forskningsnettverk.
- Deltakelse gir muligheter til internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid som ikke i like stor grad støttes gjennom nasjonale og nordiske forsknings-finansieringsinstrumenter.
- Samarbeidet er en viktig kilde til ekstern forskningsfinansiering, det gir forskere anerkjennelse og prestisje og bidrar til å etablere langsiktige forskningssamarbeid med andre europeiske universiteter.
- Deltakelse i prosjekter med industrideltakelse gjør at forskere og kandidater blir eksponert for industrielt relevante problemstillinger.

- Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?

- Det er flere nye interessante aspekter ved HEU, som store samfunnsoppdrag (missions), nye tematiske samfunnsutfordringer og innovasjonsråd.
- Innen de tematiske utlysningene er det enda et potensiale for å øke aktiviteten.
- Mulighetene for humaniora og samfunnsfag må i større grad utnyttes.
- Åpne opp og utnytte mulighetene for yngre forskere.
- Vi kan bli bedre til å tiltrekke eksterne forskere som ønsker å fortsette karriereløpet ved UiO med en postdoc under MSCA.
- Aktivt mobilisere forskere som allerede har erfaring med EU-prosjekter. De som har ERC-prosjekter kan oppfordres til å søke på andre EU-programmer.

- Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

- Forenkling av struktur og byråkrati knyttet til utlysninger og søknadsprosess. En tydeliggjøring av dette i norsk strategi er på plass.

- Deltakelse betyr å forskningsmiljøene vokser. Det betyr utfordringer som behov for større lokaler, frikjøp fra undervisning for å unngå overbelastning av forskere, og at vi må selv trå til med ressurser.
 - Søknads- og rapporteringsprosessene oppleves som tunge. ABE-reformen svekker det administrative støtteapparatet som gjør at flere forskere vegrer seg for byrden å søke og delta i prosjekter, spesielt de tematiske utlysningene. På grunn av høy byråkratisk terskel kan det være utfordring å motivere forskere til å koordinere og planlegge for alle aktiviteter som trengs for en EU-søknad.
 - God og rask juridisk støtte er avgjørende, for å avklare ting som har med lovverk knyttet til datadeling og personvern.
 - Det er en tendens til høyere TRL nivåer, som vanskeliggjør akademisk grunnforskning i prosjekter. Må gis mulighet for interessedrevet forskning uten begrensinger som ligger i forventningene om kommersielle resultater.
 - Kan være en utfordring å sette sammen og bli del av gode konsortia. Etterlyser nasjonale virkemidler for å bistå forskere i å finne gode konsortia. Også vanskelig å finne partnere fra utenlandsk industri for industrielle co-programmed partnerskap.
 - Et ensidig fokus på EU kan føre til uønsket forskyvning i retning av europeisk politisk styrte problemstillinger snarere en forskerdrevne/ og eller norske problemstillinger.
 - Humaniora har vært underrepresentert i H2020, må integreres bedre for å skape engasjement rundt tematiske programmer. Legge til rette for å løfte Humsam-feltet ytterligere i tematiske utlysninger og tverrfaglige prosjekter. Mangelen på utlysninger som tar dette perspektivet er en utfordring. Norsk strategi kan bidra her.
 - En utfordring er å finne tematiske utlysninger i HEU som er relevante og hvor våre forskere har sjanse til å lykkes. Noen felt (eks. utdanning) er i liten grad nevnt som eksplisitt tematisk forskningsområde.
 - Hindringer for tverdisiplinær forskning må løses.
 - Fremragende forskning er ikke alltid grensesprengende, den (er) kan være akkumulativ og inkrementell. Denne problemstillingen bør tas opp i norsk strategi.
- Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?***

Eksempler enheter nevner:

- Vi benytter oss av lokale nettverk av forskningsledere og forskningsrådgivere. Vi samarbeider på tvers av fakulteter via ulike nettverk, og UiO har et pågående prosjekt om bedre forskerstøtte som inkluderer opprettelsen av ekspertgrupper som skal bygge spisskompetanse. Gruppene er et arbeidsfellesskap for kunnskap og erfaringsdeling, og skaper arrangementer, arenaer, møteplasser, kurs, seminarer og workshops på tvers av enheter.

- Forankrede og velutviklede satsinger for kommunikasjon og deling av forskningsbasert kunnskap.
- Kunnskap spres via kvalitetspublikasjoner på høyt faglig nivå, kandidater som kan fylle næringslivets behov gjennom forskningsbasert utdanning og igjennom populærvitenskapelige formidlingsaktiviteter.

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?

Eksemplene som nevnes er i stor grad sammenfallende:

- Informasjon om mulighetene i HEU spres aktivt, motiverte forskere identifiseres og mobiliseres til å søke, støtte gis til søknadsarbeidet (eksterne konsulenter bidrar ofte) og innvilgede prosjekter, og økonomisk støtte gis i søknadsarbeidet og innvilgede prosjekter. En del av dette arbeidet gjøres på tvers av fakulteter og nivåer.
- Erfarne forskere gir tilbakemelding på utkast av søknader. Det organiseres kurs og lokale møter. Det utvikles felles rutiner, maler og hjelpeverktøy.
- Karriereløpsprogram for forskere som ønsker å utvikle søknader til ERC Starting eller Consolidator Grant, program for yngre forskere som skal arbeide med søknadsutvikling av søknader rettet mot EU eller NFR.
- Sterkt engasjement fra ledelse på ulike nivåer er viktig, samt lokalt forskerstøtteapparat, godt samarbeid med andre enheter ved UiO.
- Inspirasjonsseminar med søkere som har lyktes med egen EU-søknad; kurs som retter seg til postdoktorer og phd stipendiater osv.

- Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Forskningsrådets PES-ordning får overveldende støtte fra enhetene. Den anses som sentralt for å utvikle gode søknader og et vesentlig bidrag for suksess. Det er stor fornøydhet også med Forskningsrådets kurstilbud og NCP-ordningen. Avgjørende er at ordningene og kurstilbudet videreføres i en nasjonal satsning.

Andre innspill:

- Viktig å få til en ordning for økonomisk understøtte av åpen vitenskap for å oppfylle kravene i HEU.
- Hospitantordning for forskningsrådgivere i Brussel er viktig for kompetanseutvikling.
- MSCA postdoktorstillingene har for kort varighet. Det bør vurderes nasjonale støtteordninger for å avhjelpe dette.
- Det er behov for nasjonale støtteordninger for å søke om midler til teknisk assistanse eller tekniske stillinger og utstyr knyttet til deltakelse i HEU.

Samspill med andre programmer og initiativer

- Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?

- Utforsk synergi-mulighetene i andre EU programmer, for eksempel Kreativt Europa-programmet, og EUs helseprogram.

Utfordringer:

- En utfordring for mer synergi er ulike søknadsportaler, søknadsformater og betingelser i ulike programmer og finansieringsinstrumenter. Det trengs bedre koordinering av tematikk og regelverk.

- Det finnes få eller ingen muligheter til å utnytte synergier mellom HEI og ERA. Også liten samkjøring mellom temaer utlyst i HEU og nasjonale forskningsprogram og nasjonale forskningsråd øremerker ikke midler til ERA samarbeid.

- Synergier mellom HEU og EEA/EØS utlysningene utnyttes ikke.

- På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningsamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

- Ønskelig med samsvar mellom mobiliteten til forskerne og studentene. Studenten skal ha mulighetene til mobilitet til der det foregår aktuelle forskningsaktiviteter.
- Erasmus+ viktig bindeledd mellom forskning, innovasjon og utdanning. Circle U kan også utnyttes her. Forskere mottar lite informasjon om mulighetene som ligger i bruke Erasmus+ for akademisk mobilitet, for å bygge internasjonale nettverk og til å kombinere prosjekter i HEU med muligheter i Erasmus. Det er mindre støtteapparat rundt Erasmus+.
- Praksisordningen i Erasmus+ er interessant og kan utnyttes bedre.
- Utnytte senter for fremragende utdanning for synergier.
- Avklaring av tenkt samsvar mellom Forskningsrådets SFF ordning og instrumentene i ERC etterlyses, og generelt samsvar mellom innretning av instrumentene i NFR og HEU.

HF's innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Vi vil takke for muligheten til å komme med innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet. Deltakelse i det europeiske forskningssamarbeidet har vært et viktig satsingsområde for fakultetet de siste årene og er et område der vi ser at målrettet innsats kan lykkes. Våre innspill til spørsmålene følger nedenfor, men først tre overordnede betraktninger.

Grunnforskning: Vi vil først fremheve betydningen av grunnleggende forskning, og at denne delen av det europeiske forsknings- og innovasjonsarbeidet må styrkes. Det er svært viktig at det finnes områder der grunnforskningens premisser får råde uten hensyn til umiddelbar samfunnsnytte. I det store og det hele har ERC og eksellenspilaren i EU hatt en høy legitimitet i forskersamfunnet og spilt en svært viktig rolle for grunnforskningen. Her har også norsk HumSam som kjent lyktes godt.

Integrering av Humaniora: Vi vil også fremheve at det er avgjørende at perspektiver fra humaniora, om de er historiske, kulturelle, filosofiske eller estetisk/kunstneriske, blir inkludert når vår tids store utfordringer skal adresseres. Humanistisk forskning er nødvendig for å få en god og helhetlig tilnærming til komplekse samfunnsutfordringer, for forståelse og en kunnskapsberedskap. Som nevnt i Forskningsrådets Porteføljeplan for Humaniora og samfunnsvitenskap, gir humanistisk og samfunnsfaglig forskning innsikt i normative problemstillinger og bidrar til samfunnets etiske, juridiske og politiske utvikling. I dagens mer polariserte og fragmenterte offentlighet er slik kritisk og uavhengig forskning stadig viktigere. Humaniora og samfunnsvitenskap bidrar også med kritisk refleksjon over ulike dilemmaer som forskningen selv reiser og vurderer mulige uheldige konsekvenser av forskning og innovasjon. Slik sett er denne forskningen avgjørende for å kunne nå målet om etisk og samfunnsansvarlig forskning, innovasjon og teknologianvendelse. Vi mener derfor at humaniora og samfunnsvitenskapene bør være inkludert i utlysningssyklusen, fra utarbeidelse av utlysningstekst, til evaluering av søknader.

Balanse og målrettethet: For oss er det helt klart at det som har gitt uttelling har vært langsiktig innsats på utvalgte felt (for eksempel i arbeidet med MSCA). Et ønske for en fremtidig strategi er derfor at den spisses inn mot felt der man har særskilte forutsetninger for å lykkes eller spesielle behov. Det er videre viktig at ikke NFR bare blir et instrument for å bedre vår tilslagsvevne overfor EU, men at man også ivaretar behovet for å finansiere forskning som faller utenfor rammene av Horizon Europe.

Mål

- Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

Ved HF har vi gjort det svært godt innen eksellensdelen av EUs rammeprogram for forskning. Vi opplever en sterk økning i antall ERC- og MSCA-prosjekt, noe som muliggjør nyskapende forskning i verdensklasse. Vi ønsker at denne delen av det europeiske forskningssamarbeidet skal fortsette. Men vi vil i denne sammenheng stille oss bak ERCs uttalelser om at budsjettet som allokeres til Pillar 1 «Excellent Science» må økes. Hvert år er det rundt 30 % flere fremragende søknader enn det ERC kan gi støtte til, grunnet budsjettbegrensninger. Dette er prosjekter som er essensielle for utviklingen av grunnleggende forskning i Europa og til Europas konkurransekraft i lys av en internasjonal konkurranse og den massive investeringen andre land gjør.

Vi ønsker å bruke de gode erfaringene fra eksellensdelen til også å delta sterkere i de andre pillarene i Horisont Europa, da spesielt i pillar 2. Det er her flere områder som spesielt retter seg mot humaniora, blant annet kultur, kreativitet og inkluderende samfunn. Klynge 2 under denne pillaren har et fokus på Europas rike kulturarv, på det å kultivere fri og uavhengig tenkning og dialog, sosialt samhold og inkludering, og på det å styrke motstandsdyktighet og fellesskapsfølelse. Dette er felt hvor våre forskere kan komme med essensielle bidrag, og vi vil kunne gi viktige innspill til temaer som demokrati, det å styrke europeiske demokratiske verdier og spørsmål om tillit i samfunn. Det samme gjelder det å beskytte og promotere Europas kulturarv. Humanistiske perspektiver når det gjelder innovasjon i alle delene av Horisont Europa vil også være viktig, hvor innovasjon og teknologisk fremgang må undersøkes kritisk og fokusere på en inkluderende form for vekst. Her må man heller ikke glemme samfunnsinnovasjon, et felt UiO for tiden har satt på agendaen (bl.a. gjennom pilotering av et SPARK-program for samfunnsinnovasjon).

Ved vår deltakelse ønsker vi å bidra til å styrke humanistisk forskning i Europa generelt, samt å ta del i forskningssamarbeid på tvers av grenser og få finansiering for våre prosjekt. Vi ønsker også å tiltrekke oss fremragende, internasjonale forskere til vår institusjon og vårt fakultet og dermed berike vår forskningskultur.

- Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?

Vi mener at det bør settes mål ikke bare for hele Horisont Europa og ERA, men også mål per søyle. Målet må være å øke deltakelsen sammenliknet med foregående rammeprogram, men innenfor realistiske rammer.

Det bør også inkluderes deltakelse som ikke er finansiell: samarbeid på tvers av Europa skjer selv uten EU-finansiering, og dette er også et mål vi bør opprettholde.

Muligheter og utfordringer

- Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?

Europeiske forskningsaktiviteter betyr at vi kan realisere store forskningsprosjekt, at vi får støtte til grunnleggende forskning og at vi kan tiltrekke oss internasjonale forskere. Den vitenskapelige utviklingen som skjer gjennom finansierte prosjekter og gjennom forskersamarbeid kommer også med en svært viktig økonomisk gevinst i form av RBO-midler. Vi vil at RBO-satsen holdes på det samme nivået det er i dag, og at den ikke reduseres som følge av endringer i kommende statsbudsjett.

- Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?

Innen de tematiske utlysningene er det enda et potensial for å øke aktiviteten vår. HF har fokusert på eksellenspillaren i Horisont 2020, og vil fortsette med det også i Horisont Europa. Men vi vil også bruke erfaringer fra søknader om grunnleggende forskning til å søke de tematiske utlysningene.

- Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

Søknads- og rapporteringsprosessene oppleves som administrativt tunge. ABE-reformen (avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen) svekker det administrative støtteapparatet og legger dermed raskt økt byrde på vitenskapelige ansatte i søknadsfasen og i driftsfasen i prosjekter

støttet av EU. Et svekket administrativt støtteapparat vil gjøre at flere vegrer seg for byrden det er å søke og delta i prosjekter, da spesielt de tematiske utlysningene.

Tematiske utlysninger representerer gode muligheter, men de er også en utfordring for mindre institutt og fakulteter.

Humaniora har vært underrepresentert i tidligere rammeprogram¹. Og selv om det er gledelig at det ser ut til å være utlysninger som vil passe våre miljøer i Horisont Europa (se kommentarer over om pilar 2 og klynge 2), er det enda et spørsmål om integreringen av HumSam kommer til å være reell i det kommende rammeprogrammet.

En annen utfordring er å skape et engasjement rundt tematiske programmer, spesielt når utlysninger ikke åpner for humaniora i særlig grad.

Hindringer for tverrdisiplinær forskning må løses – det gjelder administrativt, institusjonelt og nasjonalt.

Det bør også oppfordres til åpen forskning, men det er store utfordringer når det gjelder personvern og opphavsrett.

- Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?

Vi benytter oss av lokale nettverk av forskningsledere og forskningsrådgivere. Vi samarbeider også på tvers av fakulteter via ulike nettverk, og UiO har et pågående prosjekt om bedre forskerstøtte som inkluderer opprettelsen av ekspertgrupper som skal bygge spisskompetanse, og være særdeles godt oppdatert innen sine respektive felt. Gruppene er et arbeidsfellesskap for kunnskap og erfaringsdeling, og skaper arrangementer, arenaer, møteplasser, kurs, seminarer og workshops på tvers av enheter. Ekspertgruppene har deltakere fra flere enheter på UiO. Grupper av fakulteter/sentre/museer som samarbeider har minst én representant i hver ekspertgruppe.

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?

Vi har laget opplegg for søkere med lesedugnader der erfarne forskere gir tilbakemelding på utkast, vi har økonomiske insentiver til søkere og til innvilgede prosjekter, vi har egenutviklede kurs og det er lokale møter om utlysninger. I HF's årsplan er det også satt opp mål om at fakultetets fagmiljøer skal øke deltakelsen i NFRs og EUs tematiske programmer. Det vil kreve at fakultetet og instituttene identifiserer motiverte søkermiljøer og støtter disse i søknadsarbeidet. For noen fagmiljøer vil det være mulig å videreutvikle tematiske NFR-søknader, slik at de også kan søke midler fra EUs tematiske satsinger.

- Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Vi er svært godt fornøyd med Forskningsrådets kursportefølje, der det er en rekke kurs som er relevante for våre forskere og støtteapparat. Forskningsrådet er også svært imøtekomende om vi

¹ Se for eksempel side 9 i *Integration of Social Sciences and Humanities in Horizon 2020: Participants, Budget and Disciplines - 3rd Monitoring report on SSH flagged projects funded in 2016 under the Societal Challenges and Industrial Leadership priorities* ([KI0218463ENN.en.pdf](https://www.ki0218463ENN.en.pdf))

har innspill og vi samarbeider godt med dem og deres nasjonale kontaktpunkt. Forskningsrådets referansegrupper for Horisont Europa vil også være viktige. Generelt opplever vi at de innspill vi har til Forskningsrådet blir tatt videre til EU. Det var likevel med en viss skuffelse vi så at utvalget av personer i referansegruppene ikke helt gjenspeiler ønsket om å innlemme mer klassiske humanistiske disipliner.

For oss er det svært viktig at PES-ordningen fortsetter. Der vi ser at vi lykkes er på felt der vi virkelig har satsset målrettet ved hjelp av PES-midler. Disse muliggjør søknadsskriving ved at søkere kan frigjøre tid og gjøre nødvendige forberedelser i søknadsarbeidet. Her kunne man i analogi med NFRs opptrappingsplan for humaniora også tenkt en egen insentivpakke for HumSam når det gjelder pilar 2 og 3.

Samspill med andre programmer og initiativer

- Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?

For å kunne påvirke kunnskap- og forskningspolitikken i Europa, vil HF ta i bruk flere kanaler, blant annet Circle U., The Guild og NOSSH-prosjektet.

Circle U. er en allianse som skal bidra til å gi våre studenter økt kunnskap og perspektivrikdom gjennom mer samarbeid og mobilitet på tvers av nasjonale, språklige og kulturelle grenser. Partnerne vil i fellesskap utvikle og lansere en rekke tiltak som skal bidra til å gjøre Circle U. til et inkluderende, forsknings-intensivt og tverrfaglig europeisk universitet: European University. I fremtiden vil Circle U. sine studenter og ansatte bli en del av en europeisk campus med tilgang til flere studietilbud og flere og mer fleksible måter å samhandle på på tvers av fag og geografiske grenser. Circle U. koordineres fra Universitetet i Oslo, og i tillegg til UiO består alliansen av Aarhus Universitet (Danmark), Humboldt-Universität zu Berlin (Tyskland), King's College London (Storbritannia), Université de Paris (Frankrike), Univerzitet u Beogradu (Serbia) og Université catholique de Louvain (Belgia).

The Guild of European Research Intensive Universities er også et nettverk vi vil fremheve. Dette nettverket av 19 sterke forskningsintensive breddeuniversiteter har i løpet av sin snart treårige historie utviklet seg til en viktig og godt synlig forskningspolitisk aktør i Europa. The Guild har siden etableringen sommeren 2016 utviklet seg til en viktig aktør i Europeisk forskningspolitikk, og til et svært viktig nettverk for UiO.

For å styrke HFs og humsam-fagenes posisjon i EUs neste rammeprogram, vil vi ta aktivt del i NOSSH-prosjektet og aktivitetene som det gjennomfører. The Norwegian network for the promotion of SSH-perspectives in Horizon Europe (NOSSH) tar sikte på å promotere perspektiver fra humaniora og samfunnsfag i Horisont Europa og integrere disse i fremtidige arbeidsprogram. NOSSH vil etablere en nasjonal arena for å identifisere norske humsam-interesser, og promotere disse via en rekke samlinger og nettverksmøter.

- På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningsamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

CircleU, nevnt ovenfor, er i utgangspunktet et undervisnings samarbeid med potensial for forskning som kan utnyttes av UiO. Erasmusprogrammet: Forskerne mottar pr i dag lite informasjon om mulighetene for å bruke Erasmusprogrammet til å bygge relasjoner internasjonalt og til å kombinere prosjekter i Horisont Europa med tiltak og muligheter innen Erasmusporteføljen. Studierelaterte søknader om prosjekter har heller ikke samme tilgang til støtteapparat for søknadsskriving og budsjettering som de har ved forskningsprosjekter (på HF: forskningsadministrativt nettverk og prosjektøkonom). Ved rett bruk av mulighetene burde det være midler å hente til støtte for forskning og forskere også på studiesiden. Videre burde institusjonen i større grad utveksle erfaringer i søknadsskriving på tvers av forsknings- og studiefeltet.

Til:

FADM FFO Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 18.12.2020

Saksnr.: 2020/13054 RANDIRO

Høringssvar fra Det juridiske fakultet til KDs til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Det juridiske fakultet takker for muligheten til å spille inn til KDs EU strategi. Fakultetet har valgt å svare ut tre av spørsmålene i høringsbrevet fra KD som er stilt under overskriftene «Mål», «Muligheter og utfordringer» og «Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger».

Mål

Fakultetets svar på det første spørsmålet under overskriften «Mål»: Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

Svar: I EUs neste rammeprogram, Horisont Europa, lanseres samfunnsoppdrag/ missions som et virkemiddel for å løse store og komplekse samfunnsutfordringer. Juridisk forskning er breddeforskning som dekker mange felt. Med deltakelse i Horisont Europa ønsker vi å oppnå økt internasjonalt samarbeid for å finne løsninger på samfunnsutfordringene.

Muligheter og utfordringer

Fakultetets svar på det tredje spørsmålet under overskriften «Muligheter og utfordringer»: Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

Svar: Innretning og vinkling av missions og de tverrgående samfunnsutfordringen ser per i dag ut til å vektlegge innovasjon i tradisjonell forstand. Slik missions blir presentert i dag, både i nasjonal og internasjonal sammenheng, finner man få eksempler på samfunnsinnovasjon eller «impact on the society». Vi ser dette som en utfordring både i forhold til å nå fram i konkurransen om suksessfulle søknader, men også det å finne tematiske utlysninger i pilar 2 i Horisont Europa som oppleves som relevante og interessante for våre forskere.

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

Fakultetets svar på det andre spørsmålet under overskriften «Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger»: Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Svar: Vi synes at dagens kurstilbud fra Forskningsrådet er bra. Både forskere og administrative benytter seg av kurstilbudet i forbindelse med ulike typer utlysninger. Vi synes også at ordningen med Prosjektetableringsstøtte (PES) har fungert bra og midlene har vært sentrale for å utvikle gode søknader. Fakultetets forskere har også hatt godt utbytte av Forskningsrådets midler for å forbedre og sende ERC søknader på nytt, det vil si de søknadene som har kommet til step 2 og vært på intervju, men som ikke har fått finansiering. Fakultetet anser PES midlene som viktige for å lykkes i arbeidet med suksessfulle søknader til EUs rammeprogram og mener at det er viktig at denne ordningen videreføres for Horisont Europa søknader.

Med hilsen

Vibeke Blaker Strand (signering)
forskningsdekan

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Randi Rørlien
+4722851980, randi.rorlien@jus.uio.no

Til: Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 13.01.2021

Saksnr.: 2020/13054 TWANG

KHMs bidrag til UiOs innspill: Strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.

KHM takker for muligheten til å bidra til UiOs innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.

Dette innspillsdokumentet er delt i to. I del en trekker KHM fram tre overordnede perspektiver vi særlig ønsker å understreke i denne sammenheng. I del to kommenterer vi spørsmålene høringen stiller.

Del 1

Overordnet sett ønsker KHM å understreke tre punkter:

Humaniora og samfunnsfag som forskningsfelter med stor egenverdi

Det europeiske rammeprogrammet inviterer i svært begrenset grad til tematisk prosjektutvikling der humaniora og samfunnsfag gis hovedrollen. Fagfeltene får isteden plass som støttefag. Dette er svært uheldig. At fagfeltenes kunnskapspotensiale her er ikke tilstrekkelig tenkt inn i Horisont Europa har vært understreket gjentatt i de forberedende arbeidene. En norsk strategi nå bør dermed løfte dette feltet, det er av stor betydning for KHM og UiO, og i tråd med Norsk forskningspolitikk for øvrig.

Styrking av grunnforskningsperspektivet

Forskningspolitikken – og dermed også forskningsfinansieringslandskapet – både i norsk og europeisk sammenheng preges av sterk dreining mot anvendt forskning. Det er svært vesentlig for oss at dette ikke går på bekostning av grunnforskningen. Det understrekes dermed her at grunnforskningen i norsk strategi for deltagelse i forskningssamarbeidet må gis en tydelig profil og tillegges den vekten den fortjener.

Synergier mellom samfunnsoppgaver og institusjonenes egenart

Målsetningene for det Europeiske Rammeprogrammet understreker forskningens samfunnsrelevans, samfunnsverdi og en sterk fordring for borgernes medvirkningsmuligheter. Det blir dermed avgjørende å løfte og understreke rammeprogrammets potensiale som tilrettelegger for synergier mellom samfunnsoppgaver i UHsektoren. Breddeuniversitetenes integrerte arbeid

innenfor feltene forskning, undervisning og kunnskap i bruk bør her være en stor styrke og konkurransefordel norsk strategi på området bør bidra til å legge til rette for at vi kan hente ut.

Del 2

KHMs kommentarer til høringens spørsmål:

1) Mål

- **Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?**

Fremragende grunnforskning utviklet gjennom deltagelse i Horisont Europas eksellensprogrammer er KHMs overgripende ambisjon for kommende rammeprogramperiode.

Internasjonalt samarbeid som inngangsport til deltagelse i rammeprogrammet, og som forskningsverdi i kraft av seg selv, er KHMs ambisjon nummer to vi ønsker å understreke i denne sammenhengen. Slikt samarbeid åpner av erfaring nettverk og ressurser våre forskere og vår forskning ellers ikke har tilgang til. Det er gjennom slikt engasjement vi best kan bidra til å flytte forskningsfronten både innen enkeltfag og i det tverrfaglige og tematiske prosjektlandskapet.

Europeisk forsknings- og innovasjonssamarbeid åpner for internasjonalt samarbeid og samarbeidsprosjekter som inkluderer både nasjonale, europeiske og internasjonale aktører. Dette er avgjørende for vesentlige deler av KHMs forskningsvirksomhet, ikke minst basert på samfunnsansvaret som ligger i å forvalte verdens kulturarv i vid betydning. Forskningsinfrastruktur og kulturarvsfeltet er i tillegg til forvaltning av verdens kulturarv felter der samarbeid og engasjement i rammeprogrammet er av særlig betydning for KHM.

Rekruttering og forskermobilitet er forskningsstrategiske felter vi særlig ønsker å løfte og styrke gjennom deltagelse.

- **Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?**

KHM ønsker her å peke særlig på betydningen av å legge til rette for humaniora og samfunnsfags bidrag. I tråd med norsk forskningspolitisk satsing på disse miljøene avgjørende at disse også løftes i nasjonal strategi for HEU og ERA.

2) Muligheter og utfordringer

- **Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?**

Se over under kommentarer til punkt 1.1.

- **Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?**

Her vil KHM gjerne peke på humaniora og samfunnsfag som utpregede empiriske fag, dette gjelder ikke mindre innenfor museumskonteksten. Videre utvikling av europeisk og internasjonalt samarbeid gjennom engasjement i forskningsprogrammene vil åpne muligheter for å hente mer, dypere og bredere kunnskap fra den varierte kulturarven både UiO og museumssektoren har i oppgave å forvalte.

Deltagelse i europeisk forsknings- og innovasjonssamarbeid i form av HEU og ERA åpner muligheter for våre yngre forskere og våre forskningsmiljøer som har stor betydning. Å legge til rette for og bidra til karriereutvikling for yngre forskere er et vesentlig element i KHM's arbeid, og mobilitet og internasjonalisering på den europeiske arenaen er uvurderlig her.

- **Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?**

Det vil være særlig interessant for KHM om det legges til rette for at Humsam-feltet løftes ytterligere i forsknings- og innovasjonslandskapet i Norge og Europa, også som perspektiv med egenverdi i tematiske utlysninger og tverrfaglige/tverrsektorielle prosjekter. Mangelen på utlysninger som tar dette perspektivet på alvor er en utfordring. Vi ser bidraget en norsk strategi kan komme med på dette feltet som vesentlig. En bedre tilrettelegging her vil være svært motiverende for økt deltagelse fra vår side.

Grunnforskningsprogrammene hos både ERC og NFR er pr nå rettet mot grensesprengende forskning av fremragende kvalitet. Det er verdt å merke at fremragende forskning ikke alltid er grensesprengende, og at mye avgjørende arbeid for flytting av forskningsfronten – og for utvikling og gjennomføring av grensesprengende forskning – karakteriseres som akkumulativ og inkrementell, og dermed ikke finansieringsverdig i dagens system. Dette er ikke minst tilfelle innenfor samfunnsfag og humaniora. Hvis situasjonen ikke tas tak i, kan en slik vridning over tid bli et betraktelig hinder for kunnskapsutviklingen. En diskusjon og utvikling av policy for hvilken plass slik forskning bør ha i fremtidens finansieringslandskap, både på europeisk og norsk nivå, er betimelig. Dermed er en tematisering av problemstillingen i en norsk strategi for deltagelse i europeisk forskningssamarbeid svært relevant.

- **Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?**

De norske breddeuniversitetene og UH-sektoren generelt har, som nevnt innledningsvis i punktet om synergier, her mye å bringe til bords i kraft av sitt sammensatte ansvarsområde. Gjennom å løfte og dyrke de ulike institusjonenes egenart ligger det til rette for å løfte og spre forskningsresultatene til glede og nytte for sektoren så vel som samfunnet. Synergipotensialet er betydelig. En tydeligere utadretting var et hovedtema i forbindelse med utarbeidelse av UiOs strategi2030 og får stor plass i kommende tiårsperiode. En understreking av dette vil styrke norsk strategi for deltagelse i europeisk forskningssamarbeid.

På feltene formidling/ utstilling og forvaltning av samlinger og kulturminnepraksis har KHM allerede forankrede og velutviklede satsinger for kommunikasjon og deling av forskningsbasert kunnskap. I KHM's egenart som universitetsmuseum og integrert del av UiO ligger videre et særlig potensiale for utvikling av samarbeid innenfor både forskning og utdanning som vi har som mål å utforske videre i kommende rammeprogramperiode. De mulighetene som ligger i Horisont Europa

og HEU er avgjørende her, og grenseflatene mot det europeiske utdannings- opplærings-, ungdoms og idrettssamarbeidet er spesielt attraktive.

3) Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- **Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?**

KHM trekker på sterkt engasjement fra ledelse på ulike nivåer, lokalt forskerstøtteapparat, gode samarbeid med andre enheter ved UiO, UiOs sentrale kompetanse på felter som rammeprogrammenes innretning, juridisk ekspertise og økonomisk oppfølging, NFRs kursvirksomhet og NCP-ressurser, og et aktivt motivasjons- og mobiliseringsarbeid i forskerkollegiet.

- **Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?**

Norges forskningsråd og NCP-nettverket er svært vesentlige ressurser i KHM's arbeid med mobilisering og støttetjenester for Horisont Europa og ERA-satsningen. Kursporteføljen som er utviklet og administreres gjennom NFR er nå rikholdig, tilgjengelig og solid, det er vesentlig at det legges til rette for at dette arbeidet kan videreføres. NFRs grep for å skape arenaer for policy-diskusjon og generell formidling rundt det europeiske perspektivet er avgjørende for kvaliteten i lokalt arbeid med forskerstøtte.

Videre avklaring og tydeliggjøring av roller og arbeidsdeling for innsatsen med veiledning og mobilisering mot EUs programmer er avgjørende. Dette handler om NCPenes rolle vs enkeltforskere og støtteapparatet ved større enheter som UiO, og også om arbeid som legges ned på ulike nivåer internt ved UiO.

Det arbeides allerede aktivt med å finne gode grep for å ta ut stordriftsfordeler i forskerstøtte og prosjektutviklingskompetanse ved UiO. Fokus på deling og fleksibilitet vil være grunnleggende vesentlig i videreføring av dette. Det er avgjørende fra vårt perspektiv at sentraladministrasjonens dedikerte kompetanse på feltet videreføres. Ressursen som ligger i sentraladministrasjonens spesialiserte kompetanse innenfor rammeprogram, juridiske perspektiver og økonomisk oppfølging er sentral for at vi skal lykkes med innsatsen lokalt på enhetene.

PES-midlene (Project Establishment Support) er strategisk prosjektetableringsstøtte finansiert av NFR for å styrke norsk deltagelse i Horisont 2020. Instrumentet har hatt stor betydning på flere nivåer for mobilisering og prosjektutvikling ved KHM i Horisont 2020-perioden. Vi vil understreke vesentligheten av at ordningen videreføres for Horisont Europa, og at det legges til rette for at den kan omfatte også større enheter som UiO. Den fleksibiliteten midlene som overføres gjennom PES ERC, PES Framework og PES Coordinator gir prosjektleder i arbeid med prosjektutvikling er en svært viktig faktor for våre forskere, både for å vise mulighetsrom for prosjektutvikling, og i neste runde gi praktiske rammebetingelser som gjør arbeidet gjennomførbart.

PES kompetanse har vært et helt avgjørende virkemiddel i utvikling av samarbeid mellom fakulteter ved UiO for å løfte involvering i MSCA-IFprogrammet. Her ligger en fantastisk mulighet

til å trekke til oss attraktive internasjonale kandidater som styrker forskningen og forskergruppene på enheten, samtidig som det er et vesentlig element i å legge til rette for karriereutvikling for yngre forskere. PES-kompetanseordningen har gjort det mulig å samarbeide om å arrangere Masterclass-opplegg for kandidater og veiledere. Dette har løftet intern kompetanse om ordningen i forskerkollegiet betraktelig, bidratt til utvikling av nettverk og til en svært positiv utvikling i søkeraktiviteten. Det har også skapt en eksepsjonell arena for erfaringsutveksling og kompetanseutvikling i forskerstøtten ved de involverte enhetene.

Videre arbeid med forenkling av struktur og byråkrati knyttet til utlysninger og søknadsprosess i det europeiske systemet vil være et vesentlig moment for å løfte søknadsaktiviteten hos oss. En tydeliggjøring av dette perspektivet i norsk strategi også relatert til støttetjenestene er på sin plass.

4) Samspill med andre programmer og initiativer

- **Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?**

Norges strategi for deltagelse i H2020/ERA understreket potensialet i og vesentligheten av gode rammebetingelser for samarbeid med land/ institusjoner også utenfor Europa. KHM anbefaler at det internasjonale perspektivet er et tydelig supplement til det europeiske på nasjonalt strateginivå.

Det er særlig interessant å utforske videre mulighetene som ligger i prosjektutvikling og samarbeid med det kreative feltet og kulturfeltet, f.eks. gjennom videre engasjement i Kreativt Europa-programmet. Her kan den type relasjoner og samfunnsrelevans-fokus som ligger til grunn for eksempel UiOs campusstrategier finne gjenklang på en videre arena.

- **På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningssamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?**

Mulighetene innenfor Erasmus+ programmet for støtte til internasjonalisering/ forskningsopphold i utlandet for etablerte forskere er særlig vesentlige for KHM. Dette er en mulighet til å sikre akademisk mobilitet og legge til rette for nettverksbygging og livslang læring hele karrieren igjennom.

Praksisordningen i Erasmus+ er interessant for KHM. Her finnes en svært attraktiv og nyttig arena for å la europeiske studenter nyte godt av praksisopphold ved museet. Vi ser potensialet for å videreutvikle vårt tilbud og engasjement her i nye retninger, særlig innenfor kulturarvsforvaltningsfeltet. Potensialet for nettverksbygging, erfaringsdeling og en utvikling av KHM som utdannings- og arbeidslivspraksisarena er betraktelig.

Våre erfaringer med praksisordningen i Erasmus+ peker på lokalt byråkrati og avtaleverk ved ulike europeiske avsender-universiteter som særlig utfordrende og arbeidskrevende i disse sammenhengene. Ytterligere systematisering og strømlineforming her vil ha stor betydning for mulighetene til å videreutvikle dette arbeidet.

Overgangene mellom finansieringsinstrumenter i det europeiske rammeprogrammet og NFRs formater er et tema av stor interesse for en norsk strategi for deltagelse i europeisk forskningssamarbeid. KHM vil særlig etterlyse en videre avklaring av tenkt samsvar mellom NFRs ordning for Sentre for fremragende forskning og instrumentene i Horisont Europa, f.eks. ERC AdG.

Videre strategisk fokus på innretning av instrumentene og samsvar mellom disse legger til rette for at forskningsmiljøer lettere kan hente ut maksimalt potensiale i arbeid som nedlegges i prosjektutvikling.

Med vennlig hilsen

Håkon Glørstad (signerer)
Museumsdirektør

Tone Wang
Forskningsrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Tone Wang
+4722851915, tone.wang@khm.uio.no

Til:

FADM FFO Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 11.01.2021

Saksnr.: 2020/13054 MARIAOLO

Unntatt offentlighet: offl § 14

Høringssvar til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet - Frist 8. januar 2021

Det medisinske fakultet takker for muligheten til å komme med innspill til UiO om KDs EU strategi.

1) Mål - *Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?*

Svar: Vi vil bruke samarbeidet til å styrke grunnleggende forskning for å få økt forståelse og kunnskap om mekanismer innen livsvitenskap og helse og etablering av modellsystemer.

Vi ønsker å bidra til å løse samfunnsutfordringer som krever tverrfaglig samarbeid med deltakere fra akademia, kommuner, sykehus, pharma/life scienceindustri, pasientforeninger, reguleringsorganer og andre aktører. Kompleksiteten i samfunnsutfordringene er høy og krever at vi på en bevisst måte tilnærmer oss og samarbeider med aktører med annen faglig kompetanse.

Vi ønsker å fremme økt forskningskvalitet og bidra til gode utviklingsmuligheter for våre fremragende forskere innenfor Excellence-pilaren i Horisont Europa, særlig ERC. I tillegg ser vi på MSCA som et virkemiddel for rekruttering av unge forskertalenter og forskermobilitet.

Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?

Svar: På nasjonalt nivå bør det legges til rette for at våre forskere har så gode betingelser som mulig for å kunne lykkes med søknader og gjennomføring av prosjekter. Det gjelder blant annet å bidra til felles europeiske retningslinjer innen datahåndtering, lagring og deling slik flernasjonale prosjekter kan forholde seg til mest mulig likt regelverk.

2) Muligheter og utfordringer - *Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?*

Svar: Disse har veldig stor betydning for oss. Det er gledelig å se at stadig flere prosjekter blir innvilget der vi både er koordinerende og er med som partnere. I 2020 fikk vi som koordinator

innvilget ett IMI prosjekt (Innovative Medicines Initiative) og det er første gang et slik prosjekt koordineres fra Norge.

Deltakelse i Horisont Europa gir mulighet til internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid som ikke i like stor grad støttes gjennom nasjonale og nordiske forskningsfinansieringsinstrumenter. Samarbeidet er både faglig styrkende for våre forskningsmiljø, samt at det gir en plattform for å skape nye eller forsterke eksisterende internasjonale forskningsnettverk.

Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?

Svar: Ja, vi kan mer aktivt mobilisere forskere som allerede har erfaring med EU-prosjekter, enten som WP-leder, partner eller koordinator. EUkommisjonen er også kjent med disse forskerne, og sannsynligheten for å lykkes neste gang er høyere. Vi kan også mer aktivt foreslå de som har personlige ERCprosjekter om å søke på andre EU-programmer.

Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

Svar: Det er utfordrende:

- 1) å planlegge aktiviteter med deltakelse i forskjellige land tatt i betraktning lovverk knyttet til for eksempel datadeling og personvern. Forskere er nødt til å forholde seg til juridiske spørsmål og trenger god og rask juridisk support ved samarbeidsavtaler.
- 2) å formidle at forskere skal bruke tid til å diskutere forskning, skrive en svært god søknad med et motivert og realistisk budsjett, samt gode partnere som alle har egen rolle i prosjektet.
- 3) å motivere forskere til å koordinere og planlegge for alle aktiviteter som trengs for en EU-søknad, til tross for at de ikke har evner eller lyst til å bli med på alle aktivitetene som er pålagt. Regelverk og krav oppfattes ofte som en høy terskel.
- 4) å motivere flere forskere til å påta seg koordinatorrolle i samarbeidsprosjekter.
- 5) å sette sammen eller bli del av gode konsortier. Vi har flere forskere og forskningsmiljøer som gjerne ønsker å delta i samarbeidsprosjekter i Horisont Europa. Forskere som ikke har godt nok internasjonalt nettverk, finner det utfordrende å komme inn i gode konsortier. Systemer som eksisterer i EU med match-making treffer våre fagmiljøer dårlig. Vi etterlyser derfor bedre nasjonale virkemidler for å bistå forskere i å finne gode konsortier.

Finansieringsbetingelsene i H2020-prosjekter var generelt gode og normalt ikke begrensende i forhold til deltakelse, blant annet siden resultatbasert omfordeling (RBO) kompenserer for underdekning av indirekte kostnader. Unntaket var enkelte MSCA-prosjekter (ITN, IF) som på grunn av lønnsnivå i Norge resulterte i underfinansierte prosjekter, da den nasjonale korreksjonskoeffisienten ikke var høy nok.

Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?

Svar: Arbeidet for å ta i bruk kunnskap og resultater fra egne prosjekter ledes av fakultetets visedekan for innovasjon og internasjonalisering. Vi har egne innovasjonsmedarbeidere ved fakultetet og har nylig tilsatt et professorat innen innovasjon. Vi informerer forskerne om vårt TTO (Inven2) og er sammen med UiO i ferd med å etablere et eget «Life science growth house» for idespeiding, veiledning, kulturbygging, industrisamarbeid, identifisering av midler, koordinering og utforming av avtaler. Fakultetet tilbyr i tillegg blant annet scientia fellows for å stimulere til innovasjon i tillegg til SPARK, Insj akselleratorprogram, internship-programmer, mentorprogrammer, Helseinnovatørskole og biomakerspace.

3) Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger- *Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?*

Svar: Vi arbeider på mange forskjellige måter:

- 1) arrangerer inspirasjonsseminar med søkere som har lyktes med egen EU-søknad;
- 2) formidler informasjon på forskjellige kurs som retter seg til postdoktorer og PhDstipendiater;
- 3) sprer informasjon om utlysninger, søknadsfrister, kurs og intern støtte i nyhetsbrev og på nettsider;
- 4) arrangerer «mock interview» for ERCkandidater;
- 5) vi tilbyr gjennomlesning av søknadsutkast og CV, samt gir tilbakemeldinger til søkere;
- 6) vi tilbyr maler og inspirasjon om hvordan man kan skrive deler av søknaden inklusive CV;
- 7) formidler bistand fra konsulentselskaper
- 8) vi bidrar i administrative ekspertgrupper ved UiO for deling av erfaring og «best practises» knyttet til mobilisering og støttevirksomhet til forskere

Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Svar: a) PES-midler til søkere fra NFR; b) alle kurs som NFR arrangerer rettet mot forskere, forskningsrådgivere og økonomer; c) «lese-dager» i NFRs regi, der man kan få lese søknader som har fått tilslag; d) at NCPerne er proaktive og på tilbudssiden, samt at de formidler informasjon fortløpende.

4) Samspill med andre programmer og initiativer- *Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?*

Svar: Muligheter for å utnytte synergier finnes for:

- 1) **EATRIS** (et European Research Infrastructure Consortium (ERIC)) med fokus på bruk av infrastrukturer ved translasjonsforskning;
- 2) **EBRAINS** – forskningsinfrastruktur for hjerneforskning

3) **GRAVITATE HEALTH** – et IMI (Innovative Medicines Initiative) prosjekt om utvikling av digitale helseinformasjonsverktøy

EUs tredje og fjerde helseprogram er av betydelig interesse for forskere ved MED og samarbeidene fagmiljøer ved OUS og AHUS. Programmets mål og strategiske satsingsområder matcher godt med fagmiljøer der vi har betydelig kompetanse. Gjennom deltakelse i Horisont Europa økes vår synlighet, og medisinsk og helsefaglig forskning som har opphav ved UiO kan bli lettere tatt opp og satt fokus på i EU.

Svar: Utfordringer er:

En administrativ utfordring med samfinansieringsprogrammer innen ERA, har vært uoversiktlige og uklare systemer for både søknadsfase og drift av prosjekter. Det eksisterer mange aktuelle finansieringsinstrumenter, men de benytter ulike søknadsportaler, søknadsformater og betingelser for søkere. En samkjøring av disse og eventuelt overføring av slike søknader/prosjekter til EUs “Funding and tender opportunities”-portal kan gjøre mobilisering, administrasjon og forvaltning av prosjekter enklere. JPI, ERA-NET og andre samfinansieringsprosjekter er likevel prosjekter som oppfattes som enklere å få tilslag på og gir en plattform som man kan bygge konsortier på i andre EU-prosjekter.

Det er noe uklart hvilke finansieringskilder og prosjekter innen ERA som gir grunnlag for RBO, og Forskningsrådet/departementer bør gjøre det lettere tilgjengelig hvilke instrumenter som teller med og hvilke som er utelatt fra EU-indikatoren i RBO.

På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningssamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

Svar: Dette er muligheter som fakultetet vil undersøke nærmere primært gjennom fakultetets senter for fremragende utdanning (Centre for sustainable health education). I tillegg kan det være synergier på dette området for Senter for global helse som har forskerutdanning som ett av sine arbeidsområder.

Med hilsen

Jens Petter Berg
Prodekan for forskning

Maria Olofsson
Seksjonssjef forskningsadministrasjon

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:

Maria Olofsson

maria.olofsson@medisin.uio.no

Til:

FADM FFO Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 13.01.2021

Saksnr.: 2020/13054 INGEN

Høringssvar fra MN: Invitasjon til å gi innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet - Frist 13. januar 2021

MNs utkast til høringssvar ble sendt alle MNs forskningsseksjoner for kommentarer og innspill. I det følgende presenteres MNs innspill til hvert av spørsmålene.

Mål

Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

Som et bredde- og forskningstungt universitet ønsker vi primært å fremskaffe ny viten, styrke samarbeidet med europeiske forskningsinstitusjoner, bidra til i fellesskap å løse viktige samfunnsmessige utfordringer samt å utdanne gode kandidater på MSc- og PhD-nivå som er attraktive for jobber både innenfor akademia, og i det øvrige arbeids- og næringsliv i Norge og Europa.

Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?

Det gir liten mening å snakke om finansiell returverdi da det ikke gir noen informasjon om tilleggsverdien av samarbeidet som kreves i de fleste prosjektyper. Hvilken utmerket søknad som utvelges til prosjektstøtte blant andre utmerkede søknader er også relativt tilfeldig, og statistisk sannsynlighet for støtte er dessverre også lav. Et bedre økonomisk måltall er derfor total søkt beløp fra norske deltagere i søknader som ble evaluert bedre enn terskelverdiene.

Det er for øvrig mer interessant å måle antall søknader med norsk deltakelse innen hvert område, og totalt hvor mange MSc og PhD som er fullført i løpet av rammeprogrammet. Antall publikasjonspoeng relatert til prosjekter kan også enkelt måles. Antall samarbeidsrelasjoner med europeiske organisasjoner gir et mål på nettverkseffektene, og alle norske deltagere bør ha ambisjoner om å øke dette antallet i løpet av Horisont Europa. Antall prosjekter koordinert fra Norge kan også være et måltall, og i tillegg et det er enkelt å sammenligne med tidligere rammeprogrammer. Hva tallet skal brukes til bør ses i sammenheng med det totale antallet reelle muligheter innenfor programmet.

Muligheter og utfordringer

Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?

Nest etter finansiering fra Forskningsrådet er finansiering fra EU gjennom rammeprogrammene den viktigste kilden til ekstern forskningsfinansiering. ERC¹-prosjekter gir anerkjennelse og prestisje til den enkelte forsker og universitet, og samarbeidsprosjekter bidrar til at vi kan etablere langsiktige forskningssamarbeid med andre europeiske universiteter der begge sider er finansiert for å jobbe med de samme oppgavene over tid. Derne er det viktig for våre kandidater å bli eksponert for industrielt relevante problemstillinger slik de blir gjennom deltakelse i samarbeidsprosjekter med industrideltakelse. Vi får dessuten tilgang til relevante data for forskningen gjennom prosjektene. En deltakelse i internasjonale forskningsprosjekter forbereder også UiOs forskere på å delta i en forsknings- og innovasjonsvirksomhet som er i radikal endring også når det gjelder tilgang til store datamengder, både med hensyn til hastighet, fysisk tilhørighet og behov for bredt samarbeid.

Ser dere nye/ uutnyttede muligheter ved å delta?

Vi har ikke vært tilstrekkelig gode til å tiltrekke oss eksterne forskere som ønsker å fortsette karriereløpet med en Post Doc hos oss under MSCA² ordningen. Vi har heller ikke klart å tiltrekke oss gode kandidater fra andre universiteter som vi har som partnere i samarbeidsprosjektene. Det er et potensial for å etablere mer langsiktige utvekslingsrelasjoner med våre prosjektpartnere. Målet er å bedre UiOs anerkjennelse som et godt, internasjonalt orientert forskningsuniversitet. Dette vil også understøtte UiOs mulighet til å være en direkte bidragsyter til løsning av samfunnets problemer.

Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

Manglende mekanismer for understøttelse av forskningssamarbeid mellom universiteter. De fleste forskningsgruppene må finansiere det europeiske forskningssamarbeidet gjennom RIA³-prosjekter. Det er en beklagelig tendens at slike samarbeidsprosjekter får høyere og høyere TRL⁴-nivåer, noe som vanskeliggjør akademisk grunnforskning i disse prosjektene. Det blir også færre RIA-utlysninger i forhold til IA⁵-utlysninger, der det er svært vanskelig med akademisk deltakelse.

FET⁶ er en siste mulighet, men i Horizon 2020 ble nedslagsfeltet utvidet fra kun IT til å gjelde alle fagdisipliner, uten at det overordnede budsjetttrammen ble tilsvarende økt, noe som naturligvis førte til at tilslagsprosenten har sunket. Vi ser i tillegg at flertallet av antatte prosjekter har vært relatert til medisin og helse. Vi har derfor ikke ledet noen FET-prosjekter i Horizon 2020, og kun deltatt i ett prosjekt. I Horisont

¹ European Research Council

² Marie Skłodowska-Curie Actions

³ Research and Innovation Action

⁴ Akademisk forskning ligger vanligvis på [TRL](#) 0-4 og for mange utlysninger krever TRL 4-5 som utgangspunkt for prosjektene. Dermed er universitetene ekskludert fra å søke i utgangspunktet.

⁵ Innovation Action

⁶ Future and Emerging Technologies

Europa er FET flyttet til EIC⁷ med fare for at fokus i enda større grad flyttes til entreprenørskap rundt tilnærmet ferdigstillelse av ny teknologi utviklet i prosjektet. Det er viktig for et universitet at vi gis mulighet for interessedrevet forskning i samarbeid med andre universiteter uten de begrensningene som ligger i forventningene om kommersielle resultater. Vi frykter at FET beveger seg fra et håp om kommersialisering til et tilnærmet krav om kommersialisering. Dette vil i svært mange tilfeller umuliggjøre deltakelse fra grunnforskningsenheter.

Det er også for mange industrielle “co-programmed” partnerskap⁸ som binder opp ressurser fra rammeprogrammet. Prosjekter tilknyttet disse har en forskningsagenda bestemt av industripartnerne, med høye TRL-nivåer, og det er svært krevende å bli invitert inn som forskningspartner om man ikke alt har etablerte samarbeid med ledende europeiske industriaktører. Det er veldig få slike med hovedkontor eller forskningsavdeling i Norge, og det er ikke regningsvarende å forsøke å etablere tilstrekkelig gode relasjoner med utenlandsk industri for muligens å bli invitert inn i prosjektsøknader. Industrielle partnerskap bidrar derfor til å skape et varig skille mellom industrisektors etablerte forskningssamarbeid og øvrige forskningsmiljøer der norske aktører faller i siste kategori som hovedregel.

Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?

Universitetets viktigste bidrag er kvalitetspublikasjoner på høyt faglig nivå. Dette betinger at prosjektene finansierer publisert forskning, og ikke bare begår avansert ingeniørkunst av interesse for de deltagende industribedriftene. Dernest er vårt bidrag å utdanne glimrende kandidater med faglig relevant kunnskap som kan fylle næringslivets behov gjennom forskningsbasert undervisning. Dette innebærer utvikling av kurs for etter- og videreutdanning. Vi bidrar også gjennom forskjellige populærvitenskapelige formidlingsaktiviteter der det er naturlig og etterspurt.

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?

Vi har etablert et nettverk av forskningsrådgivere på alle organisatoriske nivå som jobber aktivt med informasjonsspredning og bistand til søkere. PES⁹ brukes aktivt for å motivere søkere, og til å engasjere eksterne konsulenter til å bidra i arbeidet med søknaden eller gi tilbakemeldinger. Denne støtten er essensiell for at forskere skal påta seg søknadsarbeidet for samarbeidsprosjekter, og hever kvaliteten på individuelle prosjekter til ERC og MSCA. Dessuten etablerer vi incentivordninger basert på prioritering av en PhD-stilling til forskere som leverer koordinatorsøknader, og behovsprøvet ekstra støtte til prosjektledelse og –administrasjon.

⁷ European Innovation Council

⁸ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/european-partnerships-horizon-europe_en

⁹ <https://www.forskningsradet.no/utlysninger/2019/pes2020-okonomisk-stotte-til-a-skrive-soknader-rettet-mot-horisont-2020/>

Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Den nasjonale PES-ordningen er absolutt avgjørende, som beskrevet over, og et godt og åpent forhold til Forskningsrådets utmerkede NCP-korps¹⁰ er viktig for å få tidlig informasjon om utlysninger og diskusjoner mellom EUs medlemsland når det gjelder innhold i kommende utlysninger. Det er videre imperativt at en ordning for å økonomisk understøtte åpen vitenskap er på plass, både for å oppfylle kravet fra finansierende organ, for å bidra til samfunnets nyttiggjørelse av forskningsresultater, og for å holde universitetets viktigste formidlingskanal åpen.

Samspill med andre programmer og initiativer

Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?

Per dags dato finnes det få eller ingen muligheter til å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA av to hovedgrunner:

1. Det er liten samkjøring mellom temaer utlyst under Horisont Europa og nasjonale forskningsprogrammer. Dette gir få eller ingen muligheter for deltakere i et europeisk prosjekt til
 - a. Involvere nasjonale aktører i teknologioverføringsaktiviteter og nasjonale demonstrasjoner, tilpasning og videreutvikling av resultatene. Resultater fra europeiske prosjekter får derfor få ringvirkninger nasjonalt bortsett fra hos aktørene som direkte deltar i prosjektet.
 - b. Videreutvikle resultatene eller forfølge forskningsmessige sidespor detektert i det europeiske prosjektet gjennom nasjonal forskningsfinansiering.
2. Nasjonale forskningsråd øremerker ikke midler til ERA-samarbeid. Unntaket er EuroStars som fungerer utmerket, og skrekkeksemplene er EUREKA¹¹ og ERA-Net¹². For begge de to siste må prosjektdeltagere bli prioritert i relevante nasjonale forskningsprogrammer: I EUREKA må de enten søke som nasjonale konsortier i regulære nasjonale utlysninger noe som forstørker det europeiske prosjektet ved å fremtvinge flere deltagere fra hvert land, og med stor risiko for at et nasjonalt "underprosjekt" ikke når opp nasjonalt og dermed må alle deltagerne fra det landet trekkes ut av EUREKA prosjektet og deres prosjektoppgaver overtas av andre. Innen ERA-net må en europeisk prosjektsøknad enstemmig støttes av samtlige prosjektdeltageres nasjonale forskningsråd innenfor rammene og prioriteringene av de forskjellige nasjonale forskningsprogrammene. Dermed får ikke det forskningsmessig beste prosjektet støtte, men det prosjektet som best treffer det minste felles multiplum av de nasjonale forskningsprogrammenes særinteresser.

COST¹³ gir ikke støtte til forskningsaktiviteter og støtter kun nettverksaktiviteter og har dermed begrenset nytte bortsett fra gode kontakter som kan resultere i fremtidige søknader. Joint Programming Initiatives

¹⁰ <https://www.forskningsradet.no/en/about-the-research-council/Contact/ncp-horizon-2020-experts/>

¹¹ <https://www.eurekanetwork.org/>

¹² <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/era-net>

¹³ <https://www.cost.eu/>

(JPI¹⁴) er skritt i riktig retning. Imidlertid er det vanskelig å forene forskningsrådene i medlemslandene om annet enn svært brede tematiske initiativ som fort blir en løs sammenstilling av nasjonale særinteresser da de krever bindende avtaler om finansiering og derigjennom avgivelse av nasjonal suverenitet på tematisk basis. Det er derfor stort overlapp mellom JPI og det som er foreslått som såkalte Missions¹⁵ i Horisont Europa. Fremtiden for JPI må derfor avklares i lys av Missions og hvordan disse vil bli implementert, og det trengs flere og tematisk spissere JPI.

Vi ser også at potensialet for synergier mellom EUs rammeprogram og EEA-/EØS-utlysningene ikke utnyttes. For UiOs forskere er sistnevnte muligheter svært interessante, men vekselvirkningen mellom disse og rammeprogrammet er liten. En bedre koordinering av tematikk, regelverk og nedslagsfelt vil kunne gi bedre resultater på svært mange områder.

På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningsamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)? Fakultets strategi om at utdanningen skal være tett koblet til forskning betyr at det er ønskelig med samsvar mellom mobiliteten til forskerne og studentene. Med målet om forskningsnær utdanning er det hensiktsmessig at studenten skal ha mulighetene til mobilitet til der det foregår aktuelle forskningsaktiviteter. Det er viktig at nettverksaktivitet kan omfatte studenter i alle utdanningscykluser, slik at nettverk kan videreutvikles fra studietid over i forskning og videre karriere.

Med hilsen

Ingse Noremsaune
Seksjonssjef forskning

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:

Ingse M W Noremsaune
+4722855329, *i.m.w.noremsaune@mn.uio.no*

¹⁴ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/joint-programming-initiatives>

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe_en

Til:

FADM FFO Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 13.01.2021

Saksnr.: 2020/13054 NATALMA

Høringssvar fra Det odontologiske fakultet til KDs strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Det odontologiske fakultet takker for muligheten til å komme med innspill til KDs strategi.

Mål

- Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

EUs neste rammeprogram, Horizon Europa, fokuserer på samfunnsutfordringer og industriell konkurransevne for å takle spørsmål som påvirker hverdagen vår. Det odontologiske fagfeltet faller ikke innenfor noen av de 5 oppdragene (missions) som her er definert, for men vi ser at forskere innen enkelte av fagdisiplinene kan sikte seg mot tverrfaglige prosjekter sammen med internasjonal samarbeidspartnere innen oppdraget på f. eks. cancer.

Muligheter og utfordringer

- Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

Europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter har hatt stor betydning for nyvinninger innen odontologi. Mange Europeiske SME og større bedrifter, som er naturlige samarbeidspartnere, har et tradisjonelt innovasjonsfokus relatert til produktutvikling og innovative løsninger i tannhelsetjenesten, med mål om å forbedre den generelle helsen. En stor utfordring er å finne tematiske utlysninger i Horizon Europa som er relevante, og der våre forskere vil ha en sjanse til å kunne nå i konkurransen.

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Prosjektetableringsstøtteordningen (PES) har vært et vesentlig bidrag for suksess i tidligere søknadsprosesser, sammen med kursporteføljen til Norges forskningsråd, som er godt tilpasset de ulike utlysningene og evner å nå både forskerne og det administrative støtteapparatet.

Samspill med andre programmer og initiativer

- På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningssamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

Det blir vanskelig for Det odontologiske fakultet å svare på hvordan synergier kan utnyttes siden det ikke er noen klare områder/missions for vårt fagfelt i Horizon Europa. Viser til høringssvar fra Det odontologiske fakultet til KDs strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.

Med hilsen

Janne E. Reseland
Visedekan for forskning

Natalia Andronova
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Natalia Andronova
+4722845337, natalia.andronova@odont.uio.no

Til:

FADM FFO Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 13.01.2021

Saksnr.: 2020/13054 JELGVIN

SVs innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Fakultetet takker for muligheten til å gi kortfattede innspill. Samtidig vil vi takke for at vi fikk utsatt frist.

Innspillene er skrevet i blått.

Mål

- Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

Det viktigste for SV-fakultetet er å få innvilget eksellente forskningsprosjekter. Samtidig ser vi på deltagelse i EU-finansierte prosjekter, muligheter for å bygge ut gode forskningsprosjekter og for å påvirke politiske vedtak i EU.

- Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?

Det viktigste for norsk forskningssatsing bør være å gjøre suksess i forskningsprogrammer der forskningskvaliteten står i fokus, slik som ERC. Men det er også viktig at Norge deltar i hele bredden av Horisont Europa, ikke bare ERC. Og det er viktig at Norge utnytter de mulighetene for forpliktende internasjonalt forskningssamarbeid som Horisont Europa gir.

Muligheter og utfordringer

- Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?

For SV-fakultetet betyr Horisont Europa og det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet en mulighet til å fremme en forskningskultur med fokus på eksellens og internasjonalt samarbeid. Det gir fakultetet også en mulighet til å rekruttere gode internasjonale forskere, både direkte gjennom de bevilgede midlene, men også indirekte gjennom de attraktive forskningsmiljøene som innvilgede prosjekter og internasjonalt forskningssamarbeid bygger opp.

- Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?
- Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

For det første fører suksess i ERC og andre utlysninger i EU til at forskningsmiljøene vokser. Dette fører med seg noen utfordringer som er vanskelig å løse. En utfordring er plass: flere forskere betyr at SV-fakultetet trenger større lokaler, og det er vanskelig å skaffe. En annen utfordring er frikjøp fra undervisning, som er nødvendig for å unngå overbelastning av forskerne. Men de beste forskerne er ofte også de beste underviserne. Dette skaper utfordringer knyttet til porteføljestyling og undervisningsplanlegging.

For det andre medfører det at en større del av virksomheten vår blir eksternfinansiert nye krav til lederskap, administrativ støtte og styring.

For det tredje er noen tildelinger slik at institusjonen selv må trå til med ressurser. Et eksempel er Individual Fellowships fra MSCA, som er to-årige postdok-stipender uten undervisningsplikt. Undervisningsoppgaver er viktig for en ung forskers karriereutvikling, noe som betyr at fakultetet selv bør tilby stipendforlengelser til slike MSCA-stipendiater.

For det fjerde kan ensidig fokus på det europeiske samarbeidet føre til en uønsket forskyvning i retning av europeiske politisk styrte problemstillinger snarere enn forskerdrevne og/eller norske problemstillinger.

- Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) Deltakere?

Ledelse og administrativt støtteapparat jobber aktivt med å spre informasjon om mulighetene i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet. Vi mobiliserer også for å motivere forskere til å søke. Når vi har lokalisert søkere, jobber vi systematisk med disse for å utvikle så gode søknader som mulig. Dette innebærer administrativ støtte, kollegaveiledning og i noen tilfeller eksterne konsulenter. En del av dette arbeidet gjøres på tvers av fakulteter og nivåer. Fakultetet bidrar også med økonomisk støtte til de som trenger det i søknadsarbeidet.

- Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Forskningsrådets PES-midler og støtte til søkere som kom videre fra første runde i ERC.

Forskningsrådet kurs (f.eks. skrivekurs) og informasjonsmøter både for administrative og vitenskapelige ansatte.

Samspill med andre programmer og initiativer

- Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?
- På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningsamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

Med hilsen

Tore Nilssen
Forskningsdekan

Johannes Elgvin
Seksjonsleder forskning

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Johannes Elgvin
+4722841170, johannes.elgvin@admin.uio.no

Til:

FADM FFO Seksjon for forskning og innovasjon

Dato: 13.01.2021

Saksnr.: 2020/13054 HSKARV

Høringssvar fra UV til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Vi takker for muligheten å komme med innspill til høringen om nasjonal strategi for Hørsiont Europa og det Europeiske forskningsområdet. Svar fra UV-fakultetet følger under.

Mål

- Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?

- UV ser på deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet som svært viktig for å oppnå høy kvalitet i utviklingen av ny teori, nye metoder og nye forskningsdesign. Vi ønsker å styrke grunnleggende forskning, skape sterke forskningsmiljøer for alle forskere i forskjellige karrierestadier. Det er viktig å ivareta ERC som en arena for nysgjerrighetsdrevet forskning på fremragende nivå (på lik linje med FRIPRO).
- Deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet er også viktig for å styrke fakultetets prioritering av forskning og innovasjon for å møte store samfunnsutfordringer og bidra til en bærekraftig utvikling. Det er helt avgjørende at barn og ungdoms rolle som medborgere blir tatt på alvor - og det forutsetter også nytenkning omkring hva utdanning og læring skal være. Vi er opptatt av at skole og utdanning spiller en aktiv rolle for samfunnsutvikling og endring for et bærekraftig og demokratisk samfunn. Norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonsarbeidet bidrar til å utvikle forskning og praksis på områder der vi trenger kunnskap som kan bidra til å løse store samfunnsutfordringer (digitalisering, demokrati, klima, miljø, ulikhet, inkludering).
- UV vil være en sterk bidragsyter til Europeisk tverrfaglig og tverrsektorielt forsknings og innovasjonsarbeid, og gjennom dette styrke nasjonal samfunnsinnovasjon. For å lykkes med dette er det viktig at det nasjonalt støttes opp under synergier med andre satsninger nasjonalt og internasjonalt (Erasmus+, Norges forskningsråd, Circle U, Nordforsk).

Muligheter og utfordringer

- Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?

- Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?

- Det er en rekke nye interessante aspekter ved det nye programmet, som 'missions', nye tematiske samfunnsutfordringer, innovasjonsråd, og annet. Planlagte utlysninger kan framstå som bredere formulert nå enn i H2020. Vi ser flere muligheter for utdanningsvitenskap knyttet til slike brede tema som teknologi og læring, om ungdom og endring, eller om medborgerskap.
- Fortsatt oppfatter vi at utdanning som felt i liten grad er nevnt eksplisitt som tematisk forskningsområde. Dette betyr at det er fortsatt nødvendig med sterke nasjonale satsninger på det utdanningsvitenskapelige feltet, også for at norsk utdanningsvitenskapelig forskning skal kunne utnytte mulighetene som foreligger i det nye programmet. Det er viktige forskningsfelt som står i fare for å falle mellom to stoler, for eksempel innen spesialpedagogikk hvor barn kan ha behov for en tverrfaglig tilnærming innenfor helse og utdanning. For slike områder vil en vedvarende sterk nasjonal satsning være viktig som et komplement til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.
- Det er en erfaring at postdoktorstillingene knyttet til Marie Curie har for kort varighet. To år kan være for kort tid til å gjennomføre studier av høy vitenskapelig kvalitet som ofte innebærer pre-registrering og pilotering, datainnsamling, analyser og publisering, og ofte i tillegg opphold i to forskjellige land. Det bør vurderes støtteordninger nasjonalt for å avhjelpe dette.
- Flere og flere prosjekter som søker finansiering for Horisont Europa og det Europeiske forskningsområdet har behov for teknisk assistanse eller utstyr. Per i dag er det ofte ikke rom for tekniske prosjektstillinger eller større utstyrsposter i budsjettene. Dette fører til konkurranseskjevheter mellom institusjoner og land. Det bør vurderes nasjonale støtteordninger for å søke om midler til teknisk assistanse eller tekniske stillinger og utstyr knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet.

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?

- I 2017 opprettet fakultetet et femårig karriereløpsprogram for forskere som ønsker å utvikle søknader til ERC Starting eller Consolidator Grant.

- Høsten 2020 starter fakultetet opp et nytt program for yngre forskere som skal arbeide med søknadsutvikling av søknader rettet mot EU eller NFR.
- Fakultetet og enhetene samarbeider tett for å identifisere og aktivt følge opp (potensielle) søkere som ikke deltar i de fakultære programmene. EU-søknader inngår som en del av ledelsesoppfølgingen av medarbeiderne, bl.a. gjennom medarbeidersamtaler.
- Informasjon om EU-utlysninger og søknadsprosess sendes jevnlig ut til forskerne gjennom e-post. Fakultetet har også egne nettsider og en dedikert søknadskalender hvor forskerne kan finne informasjon om søknadsarbeid.
- Det er utviklet et godt administrativt støtteapparat på enhetene og fakultetet, noe som bekreftes av en spørreundersøkelse til fakultetets forskergrupper. Det er utarbeidet felles rutiner for å støtte prosjektledere i arbeidet med søknader og drift av eksterntfinansierte prosjekter. Det utvikles også felles maler og hjelpeverktøy.

- Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

- EU-søknader og -prosjekter har en tendens til å bli oppfattet som mer komplekse, tidkrevende og administrativt krevende sammenlignet med for eksempel Norges forskningsråd. Støtte til nettverksbygging, vedlikehold av eksisterende nettverk og møteplasser nasjonalt og internasjonalt samt kursvirksomhet er viktige for å orientere seg om mulighetene og skape gode søknadsprosesser. Både for søknads- og driftsperioden av EU-prosjekter er det viktig med høy kvalitet i den administrative støtten, og kurs rettet mot forskningsadministrasjon og økonomi er fortsatt viktig i en nasjonal satsning.
- Prosjektetableringsstøtte (PES) er en viktig ordning for å frigjøre tid til søknadsarbeidet.
- Ordningen med nasjonale kontaktpersoner fungerer godt. UV har erfart at NCPene kan spille en meget viktig rolle som støtte i utviklingen av søknader. Det er ønskelig at ordningen videreføres og at Forskningsrådets National Contact Points (NCP) fortsetter å være i aktiv dialog med forskere og forskerstøtte også i Horisont Europa.
- Hospitantopphold for forskningsrådgivere i Brussel har vært viktig kompetansehevingstiltak ved UV, og som det fortsatt bør legges til rette for i nasjonale støtteordninger.

Samspill med andre programmer og initiativer

- Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?

- UV skal utvikle excellence både i grunnleggende forskning, og i forskning og innovasjon i møte med de store samfunnsutfordringene, og søker å både vinne og utnytte kompetanse både individuelt og kollektivt i ulike programmer og initiativer på europeisk nivå. Samtidig er det en viss fare for informasjons- og søknadstretthet, og det er viktig med god strategisk styring på fakultetet og enhetene, og at forskere finner motivasjon i nysgjerrighet og faglige utfordringer så vel som et ønske om at utdanningsvitenskapelig forskning skal bidra til å møte samfunnsutfordringer og skape innovasjon i samfunnet. Satsninger som Circle U kan fungere som utgangspunkt for å utvikle internasjonalt samarbeid gjennom eget universitetsmiljø og dermed fungere både som bindeledd og motivator.

- På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningssamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

- Å binde sammen forskning, innovasjon og utdanning er en viktig prioritet ved UV, for å skape realistiske og aktuelle læringssituasjoner i profesjonsutdanningene og for å utvikle samarbeid og samskaping av kunnskap og innsikt sammen. Å utvikle skole og andre utdanningsinstitusjoner slik at de kan utruste barn og voksne for livslang læring, kritisk medborgerskap og bidra til bærekraftig utvikling er sentralt i dette bildet. Erasmus+ ser vi i dette bildet som viktig bindeledd mellom forskning, innovasjon og utdanning.

Med hilsen

Erik Knain (signering)
Prodekan for forskning

Hanna Karv
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Hanna Karv
+4722859413, hanna.karv@uv.uio.no

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

20/5959-

1. desember 2020

Invitasjon til å gi innspill til strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet

Regjeringen ønsker at Norge skal delta i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa, fra 2021 til 2027. Endelig avgjørelse om dette tas når EUs langtidsbudsjett er vedtatt. Deltakelse i Horisont Europa åpner for at Norge også kan delta aktivt i arbeidet med å videreutvikle Det europeiske forskningsområdet (ERA). Regjeringen vil legge frem en strategi for norsk deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet for perioden 2021 til 2027. Med dette inviterer vi dere til å gi innspill til arbeidet med strategien.

Det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet er viktig for Norge. Samarbeidet er en integrert del av både forsknings- og innovasjonspolitikken og europapolitikken og bidrar til at vi når nasjonale mål. Med norsk deltakelse i Horisont Europa og Det europeiske forskningsområdet vil vi videreutvikle samarbeidet og fortsette å bidra til europeisk politikktutvikling.

Regjeringens strategi skal omfatte samarbeidet innenfor rammeprogrammet for forskning og innovasjon, Horisont Europa, og innenfor Det europeiske forskningsområdet (ERA). Strategien skal gi retning for en effektiv politikk og god utnyttelse av mulighetene i samarbeidet, og den skal angi nasjonale mål og innsatsområder. Strategien skal etter planen legges frem før sommeren 2021.

For å sette relevante nasjonale mål og prioriteringer ønsker vi innspill fra dere som deltar eller ønsker å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet. Vi ønsker innspill på hva dere mener strategien bør omtale og hvordan den kan støtte opp under deres deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet. Under finner dere flere temaer vi ønsker innspill på. For hvert tema har vi satt opp noen spørsmål og

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for høyere
utdanning, forskning
og internasjonalt
arbeid

Saksbehandler
Kari Steenstrup
Vaalund
22 24 75 58

problemstillinger. Ettersom invitasjonen går bredt ut til aktører som deltar i samarbeidet i ulik grad og på ulike måter, vil ikke alle temaene og spørsmålene være relevante for alle. Dere vurderer selv hvilke spørsmål dere vil besvare. Det er også mulig å gi innspill på andre temaer enn de som er satt opp under.

Mål

- Hva ønsker dere å oppnå ved å delta i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet i perioden frem mot 2027?
- Hvilke mål mener dere vi bør sette på nasjonalt nivå for deltakelsen i Horisont Europa og ERA?

Muligheter og utfordringer

- Hvilken betydning har europeiske forsknings- og innovasjonsaktiviteter for dere?
- Ser dere nye/utnyttede muligheter ved å delta?
- Hva er de største utfordringene og hindringene knyttet til deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet?
- Hvordan arbeider dere for å spre og ta i bruk kunnskap og resultater fra det europeiske samarbeidet, i egen organisasjon og/eller utover egen organisasjon?

Mobilisering, støttetjenester og incentivordninger

- Hvordan arbeider dere med å mobilisere til og støtte opp under (potensielle) deltakere?
- Hvilke nasjonale støttetjenester (f.eks. informasjon, kurs/kompetanseutvikling, rådgivning og økonomiske stimuleringsordninger) er særlig viktige for at dere skal lykkes?

Samspill med andre programmer og initiativer

- Hvilke muligheter og utfordringer ser dere når det gjelder å utnytte synergier mellom Horisont Europa og ERA og andre europeiske programmer og initiativer?
- På hvilke områder og hvordan ønsker dere å utnytte synergier mellom deltakelse i det europeiske forsknings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa og ERA) og det europeiske utdanningssamarbeidet (Erasmus+ og Det europeiske utdanningsområdet)?

Dette innspillsbrevet er også tilgjengelig på www.regjeringen.no. Vi ber om at innspill sendes elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser på www.regjeringen.no/id2786322. Fristen for innspill er 10. februar 2021.

Regjeringen vil også legge frem en strategi for norsk deltakelse i det europeiske utdannings-, opplærings-, ungdoms- og idrettssamarbeidet. Kunnskapsdepartementet har sendt ut en egen invitasjon til å gi innspill til arbeidet med denne strategien.¹ Regjeringen har som målsetting å se forskning, innovasjon og utdanning i sammenheng, også i det europeiske

¹ Dette innspillsbrevet er også tilgjengelig på www.regjeringen.no. Innspill sendes elektronisk ved bruk av den digitale løsningen for høringsuttalelser på www.regjeringen.no/id2786321.

samarbeidet. Vi oppfordrer de som berøres av begge strategiene til å se sine innspill i sammenheng.

Med hilsen

Anne Line Wold (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kari Steenstrup Vaalund
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

UiO : Universitetet i Oslo

Implementering av revidert kvalitetssystem for utdanning

Forum for forskningsdekaner 18. januar 2021

Kvalitetssystem for utdanning ved UiO

Kvalitetssystem er nedfelt i lov og skal omfatte all utdanning som tilbys. NOKUT sjekker systemene hvert sjette til åttende år, neste gang trolig V22.

UiO har tradisjonelt lagt vekt på:

- Distribuert system med lokale tilpasningsmuligheter
- Stor frihet til å velge evalueringsmetoder og -frekvens
- Rutiner skal finnes, men de må ikke være like
- Minst mulig rapportering ut over eget organisasjonsnivå

→ Et narrativ preget av tillit og rom for faglig særpreg

→ Dette er bevart og søkt tydeliggjort i revisjonen

Hva foreslo arbeidsgruppen?

- Tydeliggjøring av det faglige ansvaret for kvalitetsarbeidet og betydningen av kollegial involvering.
- Skille mellom kunnskapsgrunnlaget for vurdering av studiekvalitet og beslutninger om videreutvikling.
- Inkludere forsknings- og utviklingsaktiviteter i kunnskapsgrunnlaget.
- Integreere ph.d.-nivået tettere i systembeskrivelsen.
- En systembeskrivelse der teksten er dreid mer mot videreutvikling.

Ambisjon: et kvalitetssystem som både svarer ut kravene til systematikk og åpenhet og som kan brukes i det daglige kvalitetsarbeidet.

Revidert systembeskrivelse: hvilke elementer, med hvilken frekvens og hvordan skal de dokumenteres?

Ansvar og involvering

Rolle- og funksjonsbeskrivelser

- Bygger på normalreglene
- Tilpasses hvert nivå
- Innebærer tilrettelegging for kollegial involvering og samarbeid på alle nivåer

Kunnskapsgrunnlag

Emneevaluering*

- Hver gang emnet går
- Kortfattet oppsummering

Periodisk programevaluering

- Innenfor en seksårsperiode
- Selvevaluering og rapport

Undersøkelser og analyser*

- Jevnlig og ved behov
- Resultater deles

Si fra-systemet for studenter og ph.d.-kandidater

Forsknings- og utviklingsaktiviteter

Videreutvikling

Lederansvaret

- Jevnlig og ved behov
- Møtereferater, oppfølgingspunkter etc.

Kollegial involvering

- Møteplasser og arenaer for samarbeid og diskusjon.

Virksomhetsstyring

- Jf. egne rutiner for oppfølging og dokumentasjon

Arbeid med utdanningsporteføljen

- Jevnlig oppdatering av program, emner og kurs.

Oppfølging av den reviderte systembeskrivelsen

Våren 2021:

- Ta det reviderte kvalitetssystemet i bruk senest 1. mai 2021.
- Utarbeide rutinebeskrivelser sentralt og lokalt.
- Revidere eller utarbeide mandater og funksjonsbeskrivelser.

I tillegg:

- Ambisjon om sterkere institusjonelt eierskap til innsamling, framstilling og analyser av data.
- Desentralisering er fortsatt viktig, men de som har ansvar lokalt har behov for mer støtte og hjelp i det lokale oppfølgingsarbeidet.

LOS og LINK støtter og koordinerer ved behov.

Mulige aktiviteter i implementeringen

- Avklare hvilke rutiner som bør være fakultets- eller instituttvise og hvilke som kan være felles for alle og ev. forvaltes av LOS.
- SADM / LINK kan invitere til møter med hvert fakultet for å diskutere implementeringen generelt og fakultetenes behov spesielt. Mål: diskutere spørsmål og uklarheter, avklare støttebehov.
- SADM / LINK kan arrangere arbeidsstuer om felles temaer eller problemstillinger. Mål: erfarings- og kunnskapsdeling, finne felles løsninger der det er mulig.
- SADM / LINK kan undersøke om det er interesse for et fast eller midlertidig «kvalitetsnettverk» for erfarings- og kunnskapsdeling blant de mest sentrale aktørene i kvalitetsarbeidet – samlet eller nivå delt.

Til diskusjon

- Hvilke aktiviteter er viktige for å komme godt i gang med implementeringsarbeidet?
- Hvilke målgrupper bør involveres i hva?
- Hvordan legge til rette for bedre samarbeid på tvers mellom bachelor/master og ph.d.?
- Hvordan legge til rette for god involvering av forum for forskningsdekaner og det administrative forumet for forskerutdanning?

Veileder for vurdering i akademiske karriereløp

Innhold

1. Sammendrag	3
Arbeidsgruppens hovedanbefalinger:	4
Seks prinsipper:	4
Forslag:	4
Hvem gjør hva?:	5
2. Mandat og avgrensninger	6
Arbeidsgruppens mandat	6
Om begreper og avgrensninger	6
Forskere og vitenskapelig ansatte	6
Vurdering av personer vs. prosjekter vs. karrierer	6
Evaluerings vs. vurdering	7
Hva er åpen forskning?	7
Vurdering av akademiske karrierer i lys av åpen forskning	7
3. Behov for videreutvikling	7
Utfordringene	7
Videreutvikle god praksis	9
4. Prinsipper for et vurderingsrammeverk	10
1. Hva er kvalitet? - Balanse mellom kvantitative og kvalitative mål	10
2. Alle skal ikke gjøre alt	12
3. Åpen forskningspraksis som bærende prinsipp	12
4. Transparens i vurderingen og synliggjøring av hva som er meritterende	13
5. Fremme kjønnsbalanse og mangfold	13
6. Være til hjelp for utforming av utlysninger og vurderingsprosesser lokalt	13
5. Internasjonal kontekst	13
Alenegang ikke mulig	13
Muligheter ved å gå foran og bidra	14
Internasjonale initiativ	14
The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)	14
The Leiden Manifesto for Research Metrics	15
Science Europe's Position Statement and Recommendations on Research Assessment Processes	15
Research Assessment in the Transition to Open Science (EUA)	15

The Hong Kong Principles for assessing researchers: Fostering research integrity	15
The European Research Area	15
Internasjonal inspirasjon	16
«Room for everyone's talent».....	16
Open Science CareerAssessment Matrix (OS-CAM).....	16
6. Verktøykassen: Norwegian Career Assessment Matrix (NOR-CAM).....	17
Fra Set Menu til À la Carte - En verktøykasse for vurdering av faglige resultater, kompetanse og erfaring	17
NOR-CAM – Verktøy for tilpassede vurderinger i akademiske karrierer	18
Nærmere om kolonnene i NOR-CAM	19
1. De seks kompetanseområdene som skal vurderes	19
2. Resultater og kompetanser	20
3. Akilleshælen: Hvordan dokumentere?.....	20
4. Refleksjon	20
6. Hva må gjøres?	20
Utvikling av en «Automagisk CV».....	21

1. Sammendrag

De siste årene har initiativer til å videreutvikle måter å vurdere forskningskvalitet og akademiske karrierer på økt i omfang og styrke. Noen av de viktigste endringsprosessene som bidrar til disse diskusjonene er:

- *En styrket agenda for åpen forskningspraksis.* Mye tyder på at åpenhet i tiden fremover vil være integrert i all kunnskapsproduksjon og formidling. Over tid vil *åpen forskning bli den nye normalen*. Det vil da være naturlig at alle resultater, aktiviteter og kompetanser vurderes i lys av mål om åpen forskning. Åpen forskningspraksis vil derfor spille inn på hvordan karrierer vurderes.
- *Ønske om å inkludere en større bredde av kompetanser, ikke minst på undervisningsområdet.* En rekke aktiviteter som vitenskapelige ansatte *utfører i henhold til institusjonenes formål og oppgaver* blir ikke systematisk vurdert eller verdsatt. Individuelle forskningsprestasjoner i form av publiserte forskningsresultater blir sterkere insentivert enn andre oppgaver, og individuelle prestasjoner blir vektlagt tyngre enn oppgaver som utføres i samarbeid med andre. Mange argumenterer for en bedre balanse i vurderingen av de ulike nøkkelaktivitetene.
- *Å motvirke en ofte ensidig vekt på kvantifisering av forskningsresultater.* Den implisitte og altfor ensidige vektleggingen av tellbare forskningsresultater og tradisjonelle, kvantifiserbare indikatorer å måle disse med (f.eks. antall publikasjoner, h-indeks og Journal Impact Factor) er blitt en utfordring i mange miljøer. Disse viser ikke hele bildet av forskningsaktiviteten og dekker heller ikke andre aktiviteter og kompetanser som forventes i en akademisk karriere.

Arbeidsgruppen foreslår derfor et mer fleksibelt og helhetlig rammeverk for arbeidet med vurdering i akademiske karriereløp. Ambisjonen har vært å utvikle en veileder som tar hensyn til de tre punktene over: mer åpenhet, større bredde i vurderingene, og med helhetlige vurderinger som motsats til ensidig bruk av indikatorer. Veiledningen er et forslag til en systematikk i hvordan de ulike elementene vurderes på og hvordan de kan kombineres til ulike formål og behov.

Veiledningen og det tilhørende rammeverket for vurdering skal kunne brukes

- av de akademiske institusjonene ved utlysning og ansettelse av vitenskapelig personale
- ved prosesser knyttet til opprykk fra ett vitenskapelig karrieretrinn til det neste
- av eksterne finansieringskilder ved vurdering av prosjektledere og medarbeidere i forbindelse med forskningssøknader
- av den enkelte ansatte i egen karriereutvikling

Et viktig mål med veiledningen og rammeverket er å gjøre vurderingsprosessene mer transparente og forutsigbare, både for den enkelte og for institusjonene. Hvilken kompetanse trengs til stillingen som skal fylles? Hvor godt passer egen kompetanse til stillingen som er utlyst? Hvilke krav stilles ved opprykk? Veilederen er fleksibel, men tilbyr en systematisk og strukturert ramme for vurderinger. . Gjennom å legge vekt på ulike kompetanser til ulike oppgaver/stillinger/karrierestadium kan vurderingene tilpasses både den enkeltes karriere og institusjonens behov. Dette vil bidra til større åpenhet om hvilke vurderingskriterier som det legges vekt på når, noe som vil bidra til økt forutsigbarhet, ikke minst for søkere. Dette vil også legge et bedre grunnlag for karriereoppfølging gjennom hele det akademiske løpet.

Ansvar for å sette en slik ny praksis ut i livet ligger lokalt på institusjonene og i fagmiljøene. Veiledningen skal være til hjelp ved oppfølging i form av konkrete endringer i rutiner ved utlysninger og ved oppnevning og veiledning av sakkyndige komitéer og tilsettingsutvalg. Behovet for en bredere vurderingspraksis kan ofte være forankret i institusjonsledelsen, men reell endring skjer først når dette blir praksis i den enkelte vurderingskomite.

Forskermobilitet og finansiering over landegrensene gjør at norsk alenegang på dette området gir liten mening. Videreutvikling av hvordan vitenskapelige karrierer vurderes og hva som er kvalitet diskuteres også internasjonalt. Tilsvarende arbeid pågår nå i flere andre land, bl.a. i. Nederland, Finland, Spania, samt i EU. Innenfor rammen av Horisont Europa starter nå et arbeid med å reformere forskningsvurderingssystemet og en anser at det er behov for å redefinere begreper som kvalitet og «excellence»¹.

Arbeidet med vurdering av akademiske karrierer er del av en større nasjonal diskusjon om endringer knyttet til vitenskapelige stillinger. Arbeidsgruppens forslag er derfor også relevant for følgende prosesser:

- Kunnskapsdepartementets arbeid med en nasjonal strategi for forskerrekruttering og karriereveier i forskning og høyere utdanning.
- Stillingsstrukturutvalget, som ser på forslag til videreutvikling av stillingsstrukturen for vitenskapelige stillinger (nedsatt av UHR, Forskerforbundet, Akademiet for yngre forskere og Komite for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif)).
- KDs utviklingsprosjekt for et overordnet rammeverk for evaluering av institusjoner og fagområder for forskning og utdanning i Norge.

Arbeidsgruppens hovedanbefalinger:

Seks prinsipper:

1. Hva er kvalitet? Balanse mellom kvantitative og kvalitative mål
 - Bibliometriske indikatorer bør brukes med varsomhet og suppleres med annen informasjon
2. Alle skal ikke gjøre alt
 - Flere kompetanser bør være meritterende, men kravene legges ikke oppå hverandre. Det er UH-institusjonene som skal oppfylle lovens formål om forskning, utdanning og samfunnseffekt, ikke hver enkelt vitenskapelig ansatt
3. Åpen forskningspraksis som bærende prinsipp
 - Alle resultater, aktiviteter og kompetanser vurderes i lys av mål om åpen forskning
4. Transparens i vurderingen og synliggjøring av hva som er meritterende
 - De som skal vurderes må vite hvilke kriterier som vil benyttes og få innsyn i hvordan de er brukt
5. Fremme kjønnsbalanse og mangfold
 - Endringer i vurderingskriteriene skal ses i lys av bedre kjønnsbalanse og mangfold
6. Være til hjelp for utforming av utlysninger og vurderingsprosesser lokalt
 - Den nasjonale veilederen skal kunne brukes konkret ved institusjonene og i fagmiljøene

Forslag:

Arbeidsgruppen foreslår

1. Å etablere et helhetlig rammeverk for vurdering av akademiske karrierer som:

¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f232e2ec-0345-11eb-a511-01aa75ed71a1> (s. 20, pkt. 9)

- balanserer kvantitative og kvalitative mål og dokumentasjonsformer for faglig kvalitet og kompetanse
 - muliggjør ulike karriereløp og fremmer høy kvalitet på de tre nøkkelområdene: utdanning, forskning og samspill med samfunnet
 - anerkjenner de vitenskapelig ansattes uavhengighet og individuelle kompetanser og deres prestasjoner i grupper og gjennom samarbeid
 - verdsetter åpne forskningspraksiser (inkludert åpne vurderingssystemer)
 - oppmuntrer til akademisk ledelse av høy kvalitet
2. Å utnytte muligheten til å utvikle en norsk vurderingsmodell i nær dialog med aktører internasjonalt fordi:
- endringer i vurderingskriteriene kan ikke gjøres av ett land alene
 - en norsk modell kan inspirere internasjonalt
3. Det foreslås å ta i bruk en matrise for vurdering av faglige *resultater, kompetanse og erfaring* - Norwegian Career Assessment Matrix (NOR-CAM)² - som vil fungere som en verktøykasse for et slikt vurderingssystem. NOR-CAM vil synliggjøre seks kompetanseområder gjennom systematisk dokumentasjon og refleksjon:

	Resultater og kompetanser	Dokumentasjon	Refleksjon
Forskningsresultater			
Forskningsprosess			
Utdanningsfaglig kompetanse			
Ledelse og verv			
Samspill med samfunnet, formidling og innovasjon			
Annen erfaring			

4. At det utvikles en «automagisk CV-funksjon» i forskningsinformasjonssystemet som muliggjør uthenting av data som kan benyttes til å dokumentere kompetanser og resultater i egen karriere, blant annet ved søknader om stillinger, opprykk og eksterne midler.

Hvem gjør hva?:

- **Institusjonene:**
 - NOR-CAM og prinsippene bak forankres i institusjonens akademiske ledelse og innarbeides i institusjonens karriere- og HR-politikk.
 - Institusjonene oppdaterer sine retningslinjer for utlysning av akademiske stillinger og for vurdering i forbindelse med ansettelse og opprykk.
 - Vitenskapelige vurderingskomiteer følges opp for å sikre at det nye systemet implementeres i praksis.
- **De vitenskapelig ansatte:**
 - Bruke NOR-CAM til å bygge en akademisk karriere med elementer fra hele bredden av faglige oppgaver og gjennom hele karrieren.
- **Eksterne finansieringskilder:**
 - Legge NOR-CAM til grunn ved vurdering av søkeres og prosjektdeltakeres kompetanser ved vurdering av forskningsprosjekter.
- **Myndigheter:**

² NOR-CAM bygger på The Open Science Career Evaluation Matrix (OS-CAM) som er en matrise utviklet av en [EU-arbeidsgruppe](#) som har stått sentralt i EUAs ekspertgruppe for Open Science/Science 2,0 Se [OS-Cam](#).

- *Kunnskapsdepartementet*: Innarbeide prinsippene for NOR-CAM i det nye nasjonale rammeverket for evaluering av norsk forskning og høyere utdanning
- *Unit*: Videreutvikle modul for enkel import, registrering og uthenting av dokumentasjon av resultater og kompetanse («Automagisk CV-funksjon»).

2. Mandat og avgrensninger

[Arbeidsgruppen for åpen evaluering](#) ble etablert i forbindelse med UHRs tiltaksplan for Åpen forskning. Et utgangspunkt for arbeidsgruppen er behovet for endringer av hvordan forskere og forskning vurderes i lys av åpen forskning. Arbeidsgruppen startet sitt arbeid høsten 2019 og har arbeidet i nært samspill med tilsvarende prosesser i flere andre europeiske land, samt i EUA og EU.

Arbeidsgruppens mandat

«Arbeidsgruppen skal utarbeide veiledende prinsipper for vurdering og evaluering av forskning knyttet til søknadsevalueringer av forskningsprosjekt, samt ansettelse og opprykk. Forskningskvalitet er flerdimensjonal, fagavhengig, og kontekstavhengig, og vurdering av forskning og forskere må ta hensyn til dette. Det vil være nødvendig å se på hvilke resultater, prosesser og aktiviteter som er relevante å inkludere i ulike sammenhenger. Et sentralt punkt blir å vurdere hvordan man kan forholde seg til grad av åpenhet når forskning evalueres. Veiledere for hvordan kvalitet kan evalueres i ulike praktiske sammenhenger vil bidra til gjennomsiktighet og forutsigbarhet i forskningssystemet.

I arbeidet med veilederne vil arbeidsgruppen kunne ta utgangspunkt i følgende temaer og problemstillinger:

- Hvordan bruk av bibliometriske analyser og indikatorer kan inngå i vurdering av forskere og forskning.
- Hvordan åpenhet i ulike faser av forskningsprosessen kan vurderes.
- Hvordan andre publikasjoner enn tradisjonelle vitenskapelige artikler, antologikapitler og monografier, samt datasett, kildekode, programvare og andre resultater av forskning kan inngå i en vurdering.
- Hva en god implementering av DORA kan bety i praksis.
- Flerspråklighet i formidling av forskning (Helsinki initiativet).
- Til veiledere for ansettelse og opprykk vil det være nødvendig å vurdere hvordan The Open Science Career Evaluation Matrix (OS-CAM) kan anvendes i en norsk kontekst.»

Om begreper og avgrensninger

Forskere og vitenskapelig ansatte

I dagligtale brukes ofte forskere og vitenskapelig ansatte om hverandre. Mange vitenskapelig ansatte er lektorer, som ikke nødvendigvis har forskerbakgrunn. En del er forskere uten å undervise. Andre igjen har lederoppgaver, mens mange bruker mye av sin tid på innovasjon eller ulike former for samfunnskontakt. Arbeidsgruppen vil derfor hovedsakelig bruke *vitenskapelig ansatte* for å beskrive denne gruppen.

Vurdering av personer vs. prosjekter vs. karrierer

Hovedfokus i denne rapporten er på vurdering av personers kompetanse i karriereløp, i første rekke med tanke på hva som vektlegges og vurderes i forbindelse med ansettelse i vitenskapelig stilling og opprykk i en stillingsstige. Hvordan dette gjøres er også selvsagt relevant for vurdering av prosjekter som vurderes for finansiering, f.eks. i Norges forskningsråd, men da primært knyttet til vurdering av kompetansen til prosjektleder og prosjektmedarbeidere, ikke til prosjektbeskrivelsen. Imidlertid vil

kravene til eksterne forskningsbevilgninger som nå innføres i forbindelse med åpen publisering (Plan S), FAIR data³, etc. samsvare med vurderingskriterier som arbeidsgruppen legger til grunn.

Når vi bruker «vurdering i karriereløp» handler det om vurderinger på gitte tidspunkt i en persons karriere, ikke vurdering av hele karrierer.

Evaluerer vs. vurdering

Arbeidsgruppen vil i det videre bruke *vurdering* (assessment) i forbindelse med enkeltpersoners kompetanse, erfaring og resultater, mens *evaluering* (evaluation) mener vi best betegner en samling av vurderinger på et aggregert nivå, f.eks. på et fagområde, en satsing, et program eller en institusjon. Hvordan man vurderer enkeltpersoner og kompetanseområder vil likevel utgjøre delkomponenter i en evaluering, og arbeidsgruppens anbefalinger vil derfor være relevante f.eks. for departementets utviklingsprosjekt for evaluering av norsk forskning og utdanning.⁴

Hva er åpen forskning?

Arbeidsgruppen har valgt å benytte seg av definisjonen fra [Forskningsrådets policy for åpen forskning](#) fra 2020: «Åpen forskning vil si åpenhet og kunnskapsdeling i forskningsprosesser slik at kunnskap gjøres tilgjengelig på tvers av fagmiljøer, sektorer og landegrensar. Begrepet åpen forskning omfatter hele forskningsprosessen, fra initiering via finansiering og gjennomføring av forskningen til dataforvaltning, analyse, vitenskapelig publisering, vitenskapelig syntese og kommunikasjon. Begrepet favner dermed vidt og brukes også til å betegne for eksempel åpent samarbeid, åpen fagfelleevaluering, åpne arbeidsmetoder, åpne utdanningsressurser, forskningsintegritet, ansvarlighet og involvering av brukere og befolkning.»⁵

Vurdering av akademiske karrierer i lys av åpen forskning

Ettersom dette arbeidet har beveget seg fremover (og i tråd med mandatet) har arbeidsgruppens forslag konverget mot et forslag til *en generell veileder for vurdering av akademiske kvalifikasjoner*, altså ikke bare knyttet til åpen forskning. Vi tror dette også fanger opp et behov ved flere institusjoner som støtter prinsippene for åpen forskning og som har signert DORA-erklæringen (se faktaboks), men som kan oppleve at det er utfordrende å følge opp prinsippene i praksis.

3. Behov for videreutvikling

Utfordringene

Med utgangspunkt i UH-institusjonenes brede samfunnsoppdrag forventes det at de vitenskapelig ansatte utfører en lang rekke oppgaver. Dette ligger i UH-loven⁶ og tilhørende Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger.⁷ Mange av disse oppgavene vurderes ikke systematisk i dag. Ved ansettelse og opprykk legges det stor vekt på forskningsresultater, oftest forstått som publikasjoner i tidsskrifter eller bøker. Etter forskriftsendring i 2019 skal utdanningsfaglig kompetanse også vektlegges ved ansettelse og opprykk. Kompetanser knyttet til formidling, innovasjon, samarbeid og ledelse skal også være meritterende, men praktiseres i ulik grad

³ FAIR Data principles: Findable, Accessible, Interoperable and Reusable (Wilkinson et al., 2016) Se også: <https://www.go-fair.org/fair-principles/>

⁴ <https://khrono.no/behov-for-koordinering-av-det-norske-evalueringssystemet/524577>

⁵ Se også [EUs definisjon av Open Science](#) og [Foster's Open Science Taxonomy](#).

⁶ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15>

⁷ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-02-09-129>

og det er ikke noe systematisk rammeverk for hvordan dette dokumenteres eller vurderes. Parallelt med dette er det en stor bevegelse i retning av mer åpenhet i forskning, nasjonalt og internasjonalt. Dette gjelder ikke bare krav til å publisere åpent, men også åpen tilgjengeliggjøring av data (FAIR data), forskningsprosesser, kildekode, mm. Med andre ord er det i dag er en ubalanse i hvordan disse nøkkelområdene verdsettes. I tillegg vil mange si at dagens vurderingssystem ikke bygger opp under behovet for *både* samarbeid og individuell konkurranse.

Det er derfor behov for et felles nasjonalt (og med tiden internasjonalt) rammeverk for å synliggjøre hva som er meritterende slik at dette kan dokumenteres av den vitenskapelig ansatte og vurderes av en arbeidsgiver. Det samme gjelder ved vurdering av forskningsprosjekter, for eksempel hos Norges forskningsråd eller andre finansiører. Dette er ikke minst viktig for yngre akademikere som skal bygge en karriere i akademia, og for å oppnå bedre kjønnsbalanse og mangfold i akademia. Det vil også åpne for å kunne vektlegge ulike kompetanser på nøkkelområdene *forskning, undervisning, formidling, samspill med samfunnet og ledelse* når forskergrupper skal rekrutteres, og at det blir lettere å utvikle ulike karriereveier i akademia.

Arbeidsgruppen mener at det ikke er behov for en omfattende reform. Sammenlignet med mange andre land er det i Norge allerede vanlig at flere dimensjoner trekkes inn i vurderingen av vitenskapelig ansatte. Det gjøres som regel også en kvalitativ vurdering av søkerens eller den ansattes kompetanse. Gjeldende praksis for ansettelse (og opprykk) ved norske UH-institusjoner er derfor allerede i ganske godt samsvar med prinsippene for et bredere vurderingsgrunnlag. For eksempel er det vanlig å ta hensyn til mer enn bare publikasjoner og bibliometriske mål som indikatorer for forskningskvalitet.⁸ I en vanlig ansettelsesprosess for en vitenskapelig stilling ved et norsk universitet vil en innstilling fra en sakkyndig komite inneholde en kvalitativ vurdering av (oftest de viktigste) innleverte vitenskapelige arbeidene, oppsummert i en helhetlig vurdering av faglige styrker og svakheter. Ofte skjer vurderingen på basis av en nokså åpen utlysning, med liten grad av konkrete vurderingskriterier. Til forskjell fra tilsvarende prosesser i andre land er det dessuten stor åpenhet om vurderingene ved ansettelser, bl.a. ved at søkeren får tilsendt komiteinnstillingen for eventuell kommentar. Etter at ny [forskrift](#) trådte i kraft 1.9.2019, skal søkeres utdanningsfaglige kompetanse vurderes. Det er lagt inn krav til grunnleggende kompetanse for ansettelse som førsteamanuensis, og utvikling i den utdanningsfaglige kompetansen for å kvalifisere til professorstilling. Ved ansettelser vil de høyest rangerte kvalifiserte kandidatene bli innkalt til intervju, og ofte også en prøveforelesning. Her står både faglig kvalitet og profil samt øvrige kompetanseområder på agendaen, herunder også evne til samarbeid og bidrag til et faglig/institusjonelt fellesskap. Videre har flere norske UH-institusjoner samt Forskningsrådet signert DORA-erklæringen som anbefaler at indikatorer på tidsskriftsnivå, som for eksempel Journal Impact Factor (JIF) ikke skal benyttes til å vurdere den vitenskapelige kvaliteten på enkeltartikler.⁹ For Forskningsrådet har dette blant annet bidratt til at eksperter nå blir bedt om å se bort fra slike indikatorer når de vurderer forskeres oppgitte publikasjoner i prosjektsøknader.

Utfordringen er imidlertid at vurdering til ansettelse, opprykk eller forskningsfinansiering ikke gjøres innenfor noe enhetlig rammeverk eller et felles sett vurderingskriterier. Forskriften sier «Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder¹⁰». Dette er i

⁸ Her er det imidlertid en del forskjeller mellom fagområder. I noen fag legges det vært stor vekt på bibliometriske parametre og rangering av publikasjonskanaler.

⁹ <https://sfdora.org/>

¹⁰ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-02-09-129>

noen grad spesifisert videre i institusjonenes egne forskrifter¹¹ og på noen fagfelt har man gått sammen om nasjonale retningslinjer.¹² Utfordringen er imidlertid at formålet om økt vekt på bredere kompetansevurderinger ofte trumfes av vekten på «tradisjonelle» forskningsresultater¹³. Kvantitative indikatorer spiller fortsatt en viktig rolle i vurderinger av prosjektsøknader og kandidater til akademiske stillinger. Dette er problematisk, også i lys av at det i liten grad finnes gode maler eller standarder for hva som er vurderingskriteriene på de øvrige kompetanseområdene. Det er ofte uklare og/eller forskjellige definisjoner av sentrale begreper som benyttes i ulike CV-maler, for eksempel “service” og “leadership” som gjør at forskerne må justere på CVer for hver eneste søknad de skriver. Det etterspørres fremdeles ofte metrikk og bibliometri, slik som antall siteringer for enkeltartikler, h-indeks og siteringsindeks. Det er imidlertid varierende hvor slike data hentes fra (Web of Science, Google Scholar, etc.). Når det gjelder faglige aktiviteter og resultater knyttet til data, kildekode, fagfellevurdering, osv. er det få eller ingen autoritative kilder. Likevel er dette punkter som etterspørres i vurderinger, og forskerne forsøker å følge opp så godt som mulig.

I tillegg til at dette er problematisk for den enkelte som søker jobb eller opprykk, er det også vanskelig for de som sitter i komiteene som skal vurdere søknadene. De har alle med seg sine egne forståelser av begrepene og metrikkene som benyttes, som ofte er farget av institusjonen de tilhører, landet de arbeider i, og fagfeltet de jobber innenfor. Også der det finnes mer spesifikke retningslinjer vil gjeldende praksis ofte bygge på uskrevne regler som er krevende for alle å forholde seg. Det er særlig vanskelig for unge akademikere, som ofte søker jobber og prosjekter ved mange ulike institusjoner samtidig. At det mange steder fortsatt legges overveiende vekt på publikasjoner og rangering av publiseringskanaler virker konserverende i forhold til den nødvendige omstillingen til åpen forskning. I tillegg kommer at den økende dominansen av kvantitative data medfører strategiske tilpasninger fra aktørene for å få øke antall siteringer og dermed også heve indeksene. Dette kan gå på bekostning av forskningskvalitet. Tilsvarende utfordringer gjelde i oppfølging av de nye kravene til å vurdere undervisningskompetanse ved tilsettinger i akademiske stillinger. Mye tyder på at krav og kriterier for hva som er grunnleggende undervisningskompetanse er enten for enkelt eller for overordnet formulert og søkerne eller de sakkyndige forholder seg i liten grad til kriterier og dokumentasjonskrav¹⁴. Dette er en utfordring både for ansatte og for institusjonene. Ofte er ønsket om en bredere vurderingsform godt forankret på ledernivå, mens praksis fortsatt kan være tilfeldig når det kommer til enkeltpersoner eller den enkelte vurderingskomité.

Videreutvikle god praksis

Arbeidsgruppen mener at det i norsk sammenheng handler om å videreutvikle og systematisere gjeldende praksis, snarere enn å endre radikalt på dagens vurderingsregime. Kvantitative data skal fortsatt kunne brukes, men med større forsiktighet enn tidligere. De må også suppleres med dokumentert kompetanse på et bredere sett av oppgaver som utdannings- og forskningsinstitusjonene trenger for å løse samfunnsoppdraget.

Som utgangspunkt for en slik systematisering har arbeidsgruppen arbeidet med å konkretisere og videreutvikle The Open Science Career Evaluation Matrix (OS-CAM) (se side 16), en matrise utviklet av en [EU-arbeidsgruppe](#) som har stått sentralt i arbeidet til [EUAs ekspertgruppe for Open Science/Science 2,0](#).

¹¹ Se f.eks UiO: <https://www.uio.no/om/regelverk/personal/vitenskapelig/regler-ansettelse-professor-forsteamanuensis.html>

¹² Samordning av prosessene for professoroppykk innen MNT-fag: <https://www.uhr.no/f/p1/if79e4cc8-fd55-4aad-b4fc-f25664b510f1/samordning-av-prosessene-for-professoroppykk-vedtatt-av-uhr-mnt.pdf>

¹³ Se f.eks. [Kvantitative indikatorer er viktige i fagfellevurderinger](#)

¹⁴ Se <https://result.uit.no/2020/02/13/enkelt-og-greit-hvordan-vurderes-undervisningskompetanse-ved-tilsetting-i-vitenskapelige-stillinger/>

Arbeidsgruppen har videre sett vurderingskriteriene fra OS-CAM i lys av institusjonelle regler for tilsetning i professorater og førsteamanuensisstillinger,¹⁵ samt Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger.¹⁶ Dette har igjen lagt grunnlaget for utviklingen av en kompetansevurderingsmatrise som et verktøy til bruk ved vurdering av vitenskapelig ansatte og akademiske karrierer i Norge: Norwegian Career Assessment Matrix – NOR-CAM.

I NOR-CAM har arbeidsgruppen utviklet et rammeverk for hvordan ulike kompetanseområder som er relevante for ansettelse og opprykk i UH-sektoren kan vurderes. Dette inkluderer ulike former for forskningsproduksjon (data, kildekode, video, mm, i tillegg til publikasjoner), forskningsprosess, utdanningsfaglig kompetanse (omfang, utvikling av nye studieprogrammer, mm), interaksjon med samfunnet (formidling, sosiale medier, mm) samt ledelse- og organisasjonserfaring.

4. Prinsipper for et vurderingsrammeverk

Norge har et relativt godt utgangspunkt når vi skal arbeide med å utvide vurderingsgrunnlaget for ansettelse, opprykk og prosjektevalueringssprosesser, og gjøre disse mer forutsigbare og fleksible. Forslagene fra arbeidsgruppen representerer derfor ikke noen radikal endring i hvordan faglig vurdering skjer i Norge. Det er snarere en videreutvikling av gjeldende praksis, med fokus på å legge et bredere og mer fleksibelt vurderingsgrunnlag. I tillegg vil et mer enhetlig rammeverk gjøre det enklere å lage teknologiske løsninger for å automatisere uttrekk av CV-informasjon. Dette vil spare kandidater til stillinger og prosjekter for mye manuelt arbeid. Det vil også gjøre prosessen mer forutsigbar for alle involverte.

Arbeidsgruppen mener at følgende seks prinsipper bør legges til grunn for et slikt rammeverk:

1. Hva er kvalitet? - Balanse mellom kvantitative og kvalitative mål

Den implisitte og altfor ensidige vektleggingen av tradisjonelle, kvantifiserbare indikatorer på forskningsresultater (f.eks. antall publikasjoner, h-indeks og Journal Impact Factor) er blitt en utfordring i mange miljøer. I for stor grad legges det ensidig vekt på resultatindikatorer som ikke viser hele bildet. Bibliometriske indikatorer forteller en historie, men ikke hele historien. Dette gjør at tall og kvantifiserbare mål må brukes med forsiktighet og suppleres med annen informasjon ved vurderinger i forbindelse med ansettelser, opprykk eller tildeling av ressurser.

Ensidig bruk av bibliometriske indikatorer kan også forstyrre balansen mellom fagområder. Indikatorene er ikke like i de ulike akademiske disipliner, og brukt på tvers utfordrer de mangfoldet som eksisterer innenfor og mellom disiplinene. Å stole for sterkt på bibliometriske indikatorer kan derfor svekke det akademiske mangfoldet, motvirke tverrfaglighet og dempe samfunnsvirkningen av forskning. Ikke minst kan de hindre praktiseringen av åpen forskning. Det er derfor viktig å kalibrere og utvide vurderingssystemet for forskning.

Det nasjonale publiseringsutvalget, som har ansvar for den faglige forvaltningen av publiseringsindikatoren for institusjonsfinansiering i Norge, har følgende råd om bibliometriske indikatorer hvis de også brukes på individnivå:

1. **Bibliometri skal ikke brukes alene.** Ansettelser, opprykk, karriereoppfølging og fordelinger av oppgaver og ressurser skal bygge på helhetsvurderinger. I de fleste tilfeller skal ikke bare

¹⁵ Kartlegging, primært med utgangspunkt i regelverk ved UiO og OUS.

¹⁶ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-02-09-129>

forskningen vurderes. Men også i vurderinger av forskningen har bibliometriske indikatorer begrenset verdi fordi de kun er tilbakeskuende, ikke tar hensyn til forskjeller i forutsetninger og ikke kan erstatte et beslutningsansvar.

2. **Bibliometri ser ikke framover.** Bibliometri peker bakover mot tidligere forskningsaktivitet. Vurderinger i forbindelse med ansettelse, opprykk eller tildeling av ressurser skal også se framover og vurdere mulighetene for å innfri utlyste krav og forventninger.
3. **Bibliometri forstår ikke forskjeller i forutsetninger.** Forskning og faglig aktivitet foregår i mer eller mindre aktive faser alt etter hvilke andre oppgaver man er engasjert i, hvilke ressurser som er tilgjengelige til enhver tid, og hvilke type prosjekter og samarbeid man er med i. Forskningsledere har ansvar for å forstå denne variasjonen ved fordeling av ressurser og ved ansettelse og opprykk.
4. **Bibliometri kan ikke beslutte.** Når søknadene er mange og det er behov for å foreta et utvalg ("screening") før nærmere vurderinger av relevante kvalifikasjoner, kan bibliometri eventuelt være ett av flere hensiktsmessige hjelpemidler. Men verdien av å bruke bibliometri vil være avtakende jo nærmere beslutningen man kommer. Kvalitative metoder og en ansvarlig beslutning er nødvendig.

Kilde: <https://npi.nsd.no/informasjon#lokaltNivaa>¹⁷

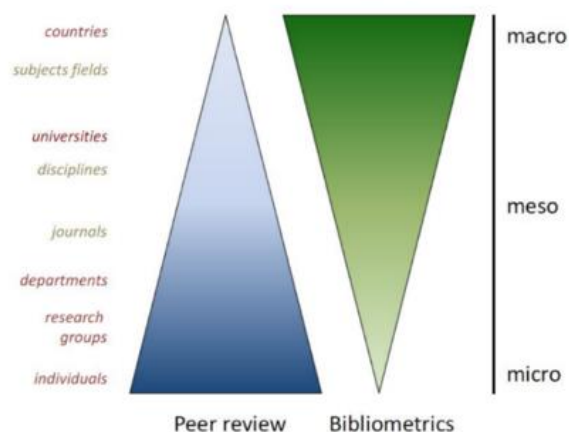
Bibliometriske indikatorer vil være nyttig på makronivå, men egner seg mindre til som grunnlag for beslutninger på individnivå, se figur.

Ovenfor har vi gjengitt den korte versjonen av Publiseringutvalgets råd. Den lange versjonen omtaler i tillegg muligheter og begrensninger ved publiseringssindikatoren,

Journal Impact Factor (JIF) og H-indeks og ser de tre indikatorene i lys av DORA-erklæringen og Leiden-manifestet.¹⁸ Se også en studie av Ingvild [Reymert](#) og presentasjonen av denne i Morgenbladet, «[Tellekanter som sorteringsverktøy](#)».

Å utvikle et mer balansert og åpent vurderingssystem betyr *ikke* å redusere kravet til kvalitet. Det er snarere snakk om å redusere bruk av tall som "proxy" for kvalitet. Det nye rammeverket skal gi bedre mulighet til å vurdere kvalitet i bredden av en kandidats aktiviteter. Målet er et redusert fokus på telling av resultater (som antall publikasjoner) og større vekt på kvalitet, innhold, vitenskapelig integritet, kreativitet, bidrag til forskning og/eller samfunn, samt en anerkjennelse av fagpersonens spesifikke profil.

The weight of qualitative (peer evaluation) and quantitative (bibliometrics) methods as function of the aggregation level

Source: GLÄNZEL, 2011

¹⁷ [Se også artikkel i Khrono](#)

¹⁸ <http://www.leidenmanifesto.org/>

2. Alle skal ikke gjøre alt

Et annet viktig premiss er at det er UH-institusjonene som skal oppfylle lovens formål om forskning, utdanning og samspill med samfunnet. *Derfor er det urealistisk og unødvendig at alle vitenskapelig ansatte skal vurderes likt på alle tre hovedformål.* Et sentralt punkt for arbeidsgruppen er at et vurderingssystem bør bygge opp under et bredere sett av karriereveier for de ansatte, både mellom ulike ansatte, men også over tid for den enkelte ansatte.

Rammeverket som arbeidsgruppen foreslår, vil muliggjøre at en enkelt ansatt i større grad kan profilere seg sterkt innen ett av hovedområdene. *Profilering kan skje innen forskning, innen undervisning, innovasjon, samfunnskontakt eller ledelse.* Vurderingskriteriene bør dekke en slik variasjon ved ansettelse, karriereoppfølging, opprykk og annen anerkjennelse. Dette vil legge til rette for at de vitenskapelig ansatte kan bygge en karriere som utnytter ulike kompetanseområder og talenter og som bedre kan balansere den ansattes sterke sider med ulike behov knyttet til den faglige aktiviteten ved institusjonene.

I tillegg til slike fleksible karrieremuligheter for den enkelte, må vurderingssystemet bygge opp under samarbeid og samspill. Vitenskapelig aktivitet skjer stadig oftere i grupper. Slike grupper settes ofte sammen av personer som har ulike faglig profil. Dette understøtter argumentet om å vektlegge ulike kompetanser og egenskaper. Vurderingssystemet må også gi anerkjennelse til evne, kompetanse og vilje til samarbeid, deling og samspill, også på tvers av fagområder. På denne måte vil den enkelte ansattes (spesial-) kompetanser og profiler inngå i en større helhet, i forskergruppen, ved instituttet eller fakultetet.

Videre bør endringer i vurderingsregimet ved institusjonene samsvare med vurderingene som gjøres ved tildeling av forskningsmidler i Forskningsrådet og hos andre finansiører. For eksempel er prosjekterfaring og kompetanse til å utvikle forskningsnettverk og bygge konsortier viktige kriterier i søknader om forskningsbevilgninger.

Det pågående arbeidet i Stillingsstrukturutvalget har også relevans for dette punktet. Her diskuteres en stillingsstruktur som åpner for mer variasjon mellom grupper av ansatte, variasjon i ulike faser av den enkeltes karriereløp og mangfold i karriereløp. Videre er det fokus på å legge bedre til rette for at den enkelte ansatte i større grad kan profilere seg sterkere innen et bredere spekter av oppgaver. Dette betinger en stillingsstruktur (og et vurderingssystem) som bygge opp under en slik fleksibilitet ved ansettelse, opprykk og generell karriereoppfølging. Målet er å legge til rette for at vitenskapelig ansatte kan bygge en karriere som utnytter ulike kompetanseområder og som bedre kan balansere den ansattes sterke sider med ulike behov ved institusjonene.¹⁹

3. Åpen forskningspraksis som bærende prinsipp

Et viktig utgangspunkt for at UHR satte ned arbeidsgruppen var knyttet til hvordan økte krav til åpenhet spiller inn på hvordan karrierer vurderes. Arbeidsgruppen er rimelig sikker på at åpen forskning i tiden fremover ikke vil oppfattes som noe man driver med i tillegg til annen faglig aktivitet, men vil være integrert i all kunnskapsproduksjon og formidling. Over tid vil *åpen forskning bli den nye normalen.* Det vil da være naturlig at alle resultater, aktiviteter og kompetanser vurderes i lys av målet om åpen forskningspraksis.

¹⁹ Stillingsstrukturutvalget, nedsatt av UHR, i samarbeid med Forskerforbundet, Akademiet for yngre forskere og Kif-komiteen (oppdater referanse når klar)

4. Transparens i vurderingen og synliggjøring av hva som er meritterende.

En viktig begrunnelse for å etablere et vurderingsrammeverk er å gjøre ansettelsesprosesser mer transparente og forutsigbare. I dag er det ofte vanskelig for søkere (og særlig de fra andre land og tradisjoner) å vite hva som *egentlig* er vurderingskriteriene. Et helhetlig (men fleksibelt) rammeverk vil gjøre det lettere for potensielle søkere å vurdere sine kompetanser og sjanser opp mot krav som stilles. Arbeidsgivere vil også kunne utlyse stillinger mer treffsikkert, med utgangspunkt i de spesifikke kompetansene det er behov for. Tilsvarende vil også forskningsfinansierer kunne spisse utlysninger og vurderinger av kompetanse i sine søknadsprosesser. Dette vil gjøre det lettere å planlegge en karriere og gi et bedre grunnlag for institusjonens karriereoppfølging av den enkelte vitenskapelig ansatte.

5. Fremme kjønnsbalanse og mangfold

Dagens praksis for vurdering for ansettelse, opprykk og prosjektfinsiering kan være til hinder for kjønnsbalanse og mangfold. NIFUs studie av søkning, rekruttering og mobilitet i UH-sektoren²⁰ illustrerer disse utfordringene, som også understøttes av andre vitenskapelige studier²¹. Det er etablert en rekke formelle retningslinjer som skal forbedre kjønnsbalansen i sektoren og sikre at institusjonene arbeider for likestilling under hele prosessen fra utlysning til ansettelse.²² Samtidig viser data, fra f.eks. NIFU,²³ at det er stor variasjon mellom utdanningsinstitusjonene, men også mellom enkeltinstitutter innad på samme universitet, når det gjelder i hvilken grad de tar hensyn til retningslinjene for å sikre likestilling i ansettelsesprosessen. Å erstatte dagens tunge prioritering av forskningspublisering med et vurderingsregime som vektlegger flere aktiviteter og kompetanser, vil kunne bidra til å oppnå likestilling og å fremme karrieremuligheter for kvinner og menn og for personer med minoritetsbakgrunn.

6. Være til hjelp for utforming av utlysninger og vurderingsprosesser lokalt

Nasjonale prinsipper og veiledende retningslinjer har liten verdi om de ikke følges opp konkret i fagmiljøene. Det er i dag et stort lokalt handlingsrom for fortolkning av de nasjonale forskriftene²⁴ for ansettelse og opprykk. Reelle endringer i hvordan tilsettingsprosesser og opprykk gjøres kan bare skje gjennom at rutiner og praksis utvikles og forankres lokalt. Merk at det er ikke tilstrekkelig å gjøre endringer når søknader er mottatt. Prosessen må starte allerede før utlysningstidspunktet. Utlysningsteksten må være tydelig på hvilke arbeidsoppgaver som skal utføres, hvilke kompetanser som kreves og hvilke mål som forventes oppnådd. Arbeidsgruppens forslag er derfor lagt opp som en praktisk veileder for hvordan dette kan tas videre på institusjonsnivå og ved de enkelte enheter.

5. Internasjonal kontekst

Alenegang ikke mulig

Forskning og akademisk aktivitet er i sin natur internasjonal. Personer, penger og faglige resultater beveger seg på tvers av landegrenser og verdensdelar. Det er derfor lite handlingsrom for å endre rammeverket for å vurdere vitenskapelig ansatte og prosjekter alene. I tillegg er meritterings- og vurderingssystemene grunnleggende for hele kunnskapssektoren, også utenfor UH-institusjonene.

²⁰ [Attraktive akademiske karrierer? Søkning, rekruttering og mobilitet i UH-sektoren | NIFU](#) Kap.3

²¹ <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0950017011432918>

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/gwao.12368>

<http://kifinfo.no/nb/2019/05/vi-bestemmer-om-glasstaket-finnes>

²² [Lov om universiteter og høyskoler \(universitets- og høyskoleloven\) - Lovdata](#) § 6-2 og [Lov om likestilling og forbud mot diskriminering \(likestillings- og diskrimineringsloven\) - Lovdata](#)

²³ [NIFU rapport 2019:10, s 45-46](#)

²⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-02-09-129>

Reell bevegelse i retning av nye måter å vurdere på er derfor avhengig at flere beveger seg samtidig, både nasjonalt og internasjonalt.

De siste årene har diskusjoner og initiativer om å videreutvikle måter å vurdere forskningskvalitet og akademiske karrierer på økt i omfang, særlig i Europa. Sist ute er signaler fra EU-kommisjonen om at såkalt “*mainstreaming*” av åpen forskning i Horisont Europa også innebærer at Kommisjonen i 2021 vil starte et arbeid om «reforming the research assessment system» og at det er et behov for å redefinere «the notion of “quality/excellence”». ²⁵ Det er også en rekke initiativer i amerikansk akademia, selv om utviklingen der er mer «bottom up» og i mindre grad et myndighetsinitiativ. ²⁶

Muligheter ved å gå foran og bidra

Arbeidsgruppen oppfatter at vi er i ferd med å komme til et vannskille hvor spørsmålet ikke lenger er *om* vi trenger en reform, men *når og hvordan*. Flere land er nå inne i tilsvarende prosesser som Norge, samtidig som EU og andre internasjonale aktører og nettverk diskuterer hvordan man best kan bevege seg videre. Gode nasjonale endringsprosesser, i god dialog med internasjonale diskusjonene kan bidra til deling av gode ideer og god praksis. Norge har en relativt oversiktlig kunnskapssektor (myndigheter, finansører, UH-sektor og instituttsektor) og har derfor en god mulighet til å være med å forme hvordan faglig aktivitet vurderes i fremtiden også internasjonalt. ²⁷ Arbeidsgruppen har kunnet bygge videre på flere av rapportene fra andre land og institusjoner. Tilsvarende vil andre kunne følge etter Norges arbeid på feltet.

Internasjonale initiativ

Nedenfor beskrives noen av de mest sentrale internasjonale initiativene og prosessene som arbeidsgruppen har forholdt seg til. Listen er ikke utfyllende og nye prosesser vil trolig tilkomme.

[The San Fransisco Declaration on Research Assessment \(DORA\)](#)

DORA ble lansert i 2012 og inneholder 15 anbefalinger knyttet til evaluering av forskning. Den generelle anbefalingen er at indikatorer på tidsskriftsnivå, som for eksempel Journal Impact Factor (JIF) ikke skal benyttes til å vurdere kvaliteten på enkeltartikler, til å evaluere en enkeltforskners forskningsbidrag, i ansettelsesprosesser, ved opprykk eller i spørsmål om finansiering.

I tillegg til dette generelle prinsippet inneholder DORA anbefalinger til forskningsfinansierer, forskningsinstitusjoner, utgivere, aktører som utvikler og tilbyr indikatorer, samt enkeltforskere.

I desember 2020 har 2047 institusjoner og 16449 enkeltindivider skrevet under på DORA. I Norge har 9 UH-institusjoner [signert](#), samt blant andre Forskningsrådet og Oslo universitetssykehus.

²⁵ Kostas Glinos, Head of Unit for Open Science, European Commission på møtet med EUAs ekspertkomité for Open Science/Science 2.0 uke 40 2020. Se også <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f232e2ec-0345-11eb-a511-01aa75ed71a1> (s. 20, pkt. 9)

²⁶ Se f.eks. [Ideas for action](#) og [Research Culture: Changing how we evaluate research is difficult, but not impossible](#) fra DORA eller følgende oppsummering fra en [Convocation](#) i regi av The National Academies

²⁷ Det har vært stor internasjonal interesse for arbeidsgruppens arbeid gjennom hele 2020. (bl.a. [EUA-workshop](#) mai 2021, The digital repository of case studies created by DORA, EUA, and SPARC: [Reimagining academic assessment: stories of innovation and change](#).)

[The Leiden Manifesto for Research Metrics](#)

Leiden manifestet ble utviklet av et internasjonalt bibliometrisk fagmiljø under ledelse av Diana Hicks og Paul Wouters, og lansert i [Nature](#) i 2015. Manifestet inneholder 10 prinsipper for ansvarlig evaluering av forskning, som en motvekt til uheldig bruk av indikatorer i evaluering av forskere og forskning. Forfatterne av manifestet viser blant annet til den utstrakte bruken av universitetsrankinger, indikatorer som h-indeks og Journal Impact Factor. Noen av hovedprinsippene i Leiden manifestet er at indikatorer benyttes som et supplement til kvalitative vurderinger, resultater bør ses i forhold til institusjonens «research mission», man bør anerkjenne lokalt relevant forskning, og transparens omkring datainnhenting og analyse.

[Science Europe's Position Statement and Recommendations on Research Assessment Processes](#)

Science Europe sitt posisjonspapir fra juli 2020 presenterer eksempler på beste praksis og et rammeverk universiteter og forskningsfinansiører kan benytte til å utvikle egne kriterier og prosesser for evaluering av forskning.

[Research Assessment in the Transition to Open Science \(EUA\)](#)

Denne rapporten presenterer resultatene fra «the 2019 EUA Open Science and Access Survey on Research Assessment». EUA anerkjenner at overgangen til åpen forskning ikke kan gjennomføres uten en endring i måten forskere og forskning evalueres. Rapporten beskriver status for hvordan evaluering av forskning utføres i europeiske universiteter. I dag vektlegger de fleste universitetene som deltok i undersøkelsen vitenskapelig publisering og eksternfinansiering når forskere skal evaluere. EUA anbefaler at evaluering av forskning videreutvikles og at flere former for resultater og aktiviteter hensyntas i evalueringsprosesser. EUA peker også på at endring i evaluering er et felles internasjonalt anliggende som krever dialog internt i organisasjoner, mellom institusjoner og på tvers av landegrensler.

[The Hong Kong Principles for assessing researchers: Fostering research integrity](#)

Disse prinsippene ble utviklet under «the 6th World Conference on Research Integrity» og lansert i juli 2020. Målsetningen har vært å sikre at forskere blir anerkjent og belønnet for aktiviteter som styrker forskningsintegritet gjennom «responsible research practices; transparent reporting; open science (open research); valuing a diversity of types of research; and recognizing all contributions to research and scholarly activity.»

[The European Research Area](#)

Det nye EU-dokumentet for et felles europeisk forskningsområde inneholder et ytterligere fokus på forskerkarrierer, sammenlignet med tidligere. Når det gjelder «research Assessment» legger EU-kommisjonen bl.a. opp til å utvikle et Researchers Competence Framework (tiltak 8, s 13) og «incentivise open science practices by improving the research assessment system» (tiltak 9, s 14).

Internasjonal inspirasjon

I tillegg til prosessene nevnt over er det særlig to initiativer som arbeidsgruppen ser på som viktige inspirasjonskilder for det foreslåtte norske rammeverket:

«Room for everyone's talent»

Det ene er rammeverket som skisseres i [rapporten](#) fra UHRs søsterorganisasjon i Nederland, VSNU og andre²⁸:

Dokumentet tar utgangspunkt i de akademiske institusjonenes hovedoppgaver: *Forskning og utdanning av høy kvalitet samt at kunnskapen blir brukt i og har effekt på samfunnet*. Til dette kreves god *akademisk ledelse*, og at resultatene av forskningen og utdanningen blir gjort tilgjengelig (*åpen forskning*). Det er også grunnleggende at den akademiske aktiviteten spenner vidt, fra langsiktig, grunnleggende nysgjerrighetsdrevet forskning til målrettet problemdrevet forskning. Videre er koblingen mellom forskning og utdanning en bærebjelke i det nederlandske initiativet.

Dette forutsetter en kulturendring og både nasjonal og internasjonal koordinering mellom alle relevante aktører. Det argumenteres for å modernisere vurderingssystemet for å:

1. muliggjøre ulike og fleksible karriereveier
2. ha en bedre balanse mellom det individuelle og det kollektive
3. vektlegge kvaliteten på arbeidet fremfor kvantiteten, selv om omfanget også er viktig
4. stimulere til åpen forskning
5. anerkjenne god akademisk ledelse

Open Science CareerAssessment Matrix (OS-CAM)

Det andre initiativet som arbeidsgruppen tar utgangspunkt i er The Open Science Career Assessment Matrix (OS-CAM) som ble lansert i EU-rapporten "[Evaluation of Research Careers fully acknowledging Open Science Practices; Rewards, incentives and/or recognition for researchers practicing Open Science](#)" (2017).

Målsetningen med OS-CAM har vært å utvikle et *flerdimensjonalt rammeverk* hvor flere aspekter av en forskers karriere, resultater og gjennomførte aktiviteter skal inngå i vurderingen. I OS-CAM er åpen forskning et bærende prinsipp, og alle resultater og aktiviteter vurderes på bakgrunn av grad av åpenhet. Mer om dette nedenfor.

²⁸ Det nederlandske [posisjonsdokumentet](#) har en bred nasjonal forankring og er et samarbeid mellom universitetssammenslutninger, finansører og akademiske foreninger (VSNU, NFU, KNAW, NWO og ZonMw).

Det skal også nevnes at det flere internasjonale initiativ også når det gjelder inkorporering av utdanningsfaglig kompetanse i karrierevurderingen. Dette gjelder f.eks., i innen det European Higher Education Area (EHEA)²⁹ og i EUA-sammenheng³⁰.

6. Verktøykassen: Norwegian Career Assessment Matrix (NOR-CAM)

Fra Set Menu til À la Carte - En verktøykasse for vurdering av faglige resultater, kompetanse og erfaring

Arbeidsgruppens anbefaling er at det ved ansettelse og opprykk for vitenskapelig ansatte vurderes:

1. flere elementer enn tidligere,
2. kvaliteten på elementene
3. omfanget av disse
4. graden av åpenhet.

Disse prinsippene bør også ligge til grunn for vurdering av forskere i forbindelse med prosjektsøknader.

NOR-CAM inneholder seks dimensjoner: *Forskningsresultater, forskningsprosessen, utdanningsfaglig kompetanse, samspill med samfunnet, ledelse og verv og annen erfaring*. I hver av dimensjonene kan relevante resultater, erfaring, kompetanser og aktiviteter *beskrives, dokumenteres og reflekteres* over. Matrisen inneholder eksempler på relevante kompetanser, aktiviteter og resultater for hver av dimensjonene. På denne måten synliggjør matrisen hva som kan være meritterende, men listen er ikke uttømmende. Hva som legges inn i de ulike dimensjonene må tilpasses konteksten den skal benyttes i.

Det er viktig å presisere at selv om «menyen» blir lengre, skal ikke alle «rettene» inntas ved hvert «måltid». Den som utlyser en stilling, skal kunne vektlegge noen kompetanser og egenskaper foran andre. Vurderingskriteriene og vektingen av disse vil også variere mellom ulike karrierenivåer. Hvordan de ulike dimensjonene er tenkt vektet i vurderingsprosessen bør fremkomme i utlysningen, dog innenfor rammene som settes i f.eks. nasjonale forskrifter.³¹

Et gjennomgående kriterium i matrisen er kravet om høy kvalitet på alle «retter». Ved tilsetting i kombinerte stillinger kreves kjernekompetanse innen både forskning og utdanning. Målet er å gå fra en (tilsynelatende) *Set Menu*, hvor det mer eller mindre eksplisitt ble stilt krav om at alle hovedegenskaper var like viktige, men at én av dem fungerte som proxy for kvaliteten på alle, til en *à la Carte Menu* hvor ulike oppgaver i en stilling defineres klarere og det gjøres et utvalg av kompetanser som vurderingen skal skje etter. Dette vil gi en mer reell balanse mellom områdene.

Kvaliteten på resultater bør ikke kun vurderes gjennom bruk av ulike tallmessige indikatorer, jfr avsnitt 4.1 over. Det anbefales derfor at den som skal vurderes velger ut et relativt lite antall resultater (for eksempel 3-5 vitenskapelige publikasjoner) som vurderes kvalitativt. I tillegg gis kandidaten mulighet til å reflektere over resultatenes relevans for utviklingen av et fagområde, samt

²⁹ http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf

³⁰ <https://eua.eu/component/attachments/attachments.html?id=1886>

³¹ Se [forskrift](#) om ansettelse og opprykk (Noe her om at det her kan komme endringer, og at det uansett er stort handlingsrom, jf. krav om «Vitenskapelig nivå i samsvar med etablerte internasjonale eller nasjonale standarder» (vår utheving)?)

om og hvordan de har blitt anvendt i en bredere sammenheng, også utenfor akademien. Vurderingsgrunnlaget blir dermed en kombinasjon av dokumenterbare resultater og refleksjon.

Åpen tilgang til forskningsresultater og åpenhet i forskningsprosessen er en sentral målsetning som bidrar til etterprøvnbarhet, økt kvalitet og økt utnyttelse av kunnskap. Graden av åpenhet bør derfor inngå i beskrivelser og refleksjoner i alle dimensjonene, men ikke minst knyttet til de to første dimensjonene.

NOR-CAM – Verktøy for tilpassede vurderinger i akademiske karrierer

Norwegian Career Assessment Matrix (NOR-CAM) bygger på en videreutvikling av OS-CAM. Tanken er at matrisen vil fungere som et rammeverk for vurdering av generell faglig aktivitet (resultater og kompetanser). En hovedhensikt med NOR-CAM er å vurdere flere kompetanseområder mer systematisk enn det som gjøres i dag.

1. Kompetanse-områder	2. Resultater og kompetanser (eksempler)	3. Dokumentasjon	4. Refleksjon
A. Forskningsresultater	<ul style="list-style-type: none"> - Publikasjoner - Datasett - Programvare - Metoder - Kunstneriske resultater - Forskningsrapporter 	CRIS-systemer (eksempelvis Cristin) og andre databaser	Refleksjon rundt resultatens relevans og kvalitet Åpen tilgang til publikasjoner og andre resultater, samt om data er FAIR vektlegges
B. Forskningsprosessen	<ul style="list-style-type: none"> - Ledelse og medvirkning i forskningsgrupper - Tverrfaglighet - Forskningsintegritet/ RRI³² - Redaksjons-virksomhet - Fagfellevurdering - Konsortiebygging - Ekstern finansiering - Utvikling av forskningsinfrastruktur - Ledelse og medvirkning i kliniske studier 	CRIS-systemer og andre databaser. Narrativer CV-system med lenker til kildedata	Refleksjon rundt roller og relevans Hvordan og hvorfor ulike aktører innenfor og utenfor akademien har vært involvert i forskningsprosessen. Åpenhet i forskningsprosessen vektlegges.
C. Utdanningsfaglig-kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> - Planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning - Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap - Mentorering 	CV-system med lenker til kildedata Institusjonsregistrering av undervisningsomfang Pedagogisk mappe	Refleksjon rundt formell og uformell kompetanse og erfaring Åpen utdanning og deling av utdanningsressurser vektlegges

³² Responsible research and innovation. Se f.eks. <https://www.rri-practice.eu/about-rri-practice/what-is-rri/>

	- Utvikling og deling av læremidler		
D. Samspill med samfunnet, formidling og innovasjon	<ul style="list-style-type: none"> - Formidlings-aktiviteter - Innovasjon - Entreprenørskap og kommersialisering - Sosial innovasjon - Innovasjon i offentlig sektor - Folkeforskning - Lærebøker - Forskningsrapporter og utredninger - Bruk av forskning i offentlig forvaltning og næringsliv 	CRIS-systemer og andre databaser. Alt.metrics Narrativer og «impact stories» Patenter og lisenser	Refleksjon rundt aktivitetenes relevans og effekter i samfunnet, samt eksterne aktørers bidrag til forskningen Bidra til deling av forskning og undervisningsresultater med allmenhet og andre.
E. Ledelse og verv	<ul style="list-style-type: none"> - Institusjons- og enhetsledelse - Ledelse av akademiske nettverk og prosjekter - Ledelse utenfor akademia - Lederverv og annet utvalgsarbeid 	CV-system med lenker til kildedata, CRIS-systemer og andre databaser, narrativer	Formell og uformell ledelse, refleksjon rundt roller, prosesser og effekter Bidrag til strategier og politikktutvikling rundt åpen forskning
F. Annen erfaring	<ul style="list-style-type: none"> - Erfaring og kompetanse fra sektorer utenfor akademia - Kurs og faglige utviklingsaktiviteter 	CV-system med lenker til kildedata	Refleksjon rundt hvordan disse erfaringene bidrar til kompetansen for øvrig

Nærmere om kolonnene i NOR-CAM

1. De seks kompetanseområdene som skal vurderes

NOR-CAM har fire kolonner. Vi har justert litt på kategoriene i OS-CAM og foreslår i første kolonne seks kompetanseområder som representerer bredden av relevante akademiske aktiviteter ved dagens universitet eller høyskole; A. *Forskningsresultater*, B. *Forskningsprosessen*, C. *Utdanningsfaglig kompetanse*, D. *Samspill med samfunnet, formidling og innovasjon*, E. *Ledelse og verv*, og F. *Annen erfaring*. I kolonne 2 har vi lagt inn eksempler på *Resultater og kompetanser* som kan tilhøre de ulike kompetanseområdene. Merk at dette er eksempler og ikke en utfyllende liste. Disse to første kolonnene er ganske like OS-CAM. NOR-CAM skiller seg fra OS-CAM ved å legge til to ekstra kolonner: I kolonne 3 legges det opp til systematisk *Dokumentasjon* av resultater og kompetanse. I kolonne 4 skal dokumentasjonen suppleres med relevant *Refleksjon*.

Merk at matrisen er en *verktøykasse*. Alle verktøy brukes ikke samtidig. Man tar i bruk de delene som er mest relevante for den konkrete utlysningen/opprykket/prosjektet.

2. Resultater og kompetanser

NOR-CAM er en fleksibel verktøykasse som kan tilpasses til ulike formål, aktiviteter og karrierer. Hva som skal telle, og hvor mye, kan variere med hva slags stilling som skal besettes og hvilken profil institusjonen/enheten har. Den andre kolonnen handler om *resultater, kompetanse og erfaring*. Kolonnen inneholder *eksempler* på hva som kan være relevant, men listen er ikke uttømmende. Det er institusjonene selv som har ansvar for å prioritere hvilke elementer det skal legges vekt på i en rekrutteringsprosess og for vurdering av faglig kvalitet og bredde, innenfor de rammer som er gitt av nasjonale forskrifter. Eksempelvis kan en institusjon som har et stort innovasjonsfokus legge sterkere vekt på innovasjon, kunnskapsoverføring og kommersialisering i sin versjon av NOR-CAM. Tilsvarende kan et SFF f.eks. vektlegge vitenskapelig publisering, internasjonal konsortiebygging og teori- og metodeutvikling. Det vil også være mulig å flytte resultater og kompetanser fra en celle til en annen, eventuelt ha noen i mer enn én celle. F.eks. kan folkeforskning (Citizen science) være både i B. Forskningsprosess og i D. Samspill Innovasjon og formidling kan også passe inn flere steder.

3. Akilleshælen: Hvordan dokumentere?

En sentral utfordring er å få etablert et system og en struktur for dokumentasjon av flere og bredere kompetanseområder. Det er lett å forklare hvorfor publiseringssomfang og -kanal har blitt brukt som for å måle forskningskvalitet. Publikasjoner er lette å telle og har over tid blitt innarbeidet i den akademiske kulturen og videreutviklet i egne fagbaserte rangeringssystemer. For å vurdere (reell) kvalitet også på andre kompetanseområder bør *forskningsprosess, samfunnsengasjement, undervisningsaktivitet/-kompetanse og ledererfaring* kunne dokumenteres systematisk og gjøres etterprøvbart slik at det kan fungere som sammenligningsgrunnlag. Mange av disse punktene er dokumentert i dag, men informasjonen som eksisterer er i dag spredt i forskjellige databaser og registre, og har ulik grad av kvalitetssikring og eierskap. Det må gjøres et arbeid for å identifisere relevante kilder og tilgjengeliggjøre data fra disse på en måte som gjør det mulig å sammenstille dem på en enkel måte. For de punktene som av ulike grunner ikke kan dokumenteres gjennom registreringer i databaser og registre, kan det brukes *narrativ*. Et eksempel på dette er Forskningsrådets bruk av "impact cases" i sine fagevalueringer. Målet med et slikt narrativ er å gi en oppsummerende fremstilling. Narrativ må ikke forveksles med refleksjon (se under).

4. Refleksjon

Den tredje kolonnen i matrisen gjelder ens egen refleksjon rundt de ulike punktene. Tanken er at denne kolonnen er en subjektiv vurdering av sine egne resultater og kompetanser. Målet er å få til et godt samspill mellom de dokumenterbare og/eller målbare størrelsene i kolonne 2 og ens egen kvalitative vurdering av disse. På denne måten sikrer man at kvantitative mål og bibliometri kun er en del av helheten. En NOR-CAM-formatert CV vil være en kombinasjon av indikatorer, oftest uttrykt i tallstørrelser, men også i form av korte narrativ, samt refleksjonen om hver av disse.

6. Hva må gjøres?

Mange må samarbeide for å få til en overgang slik arbeidsgruppen legger opp til. Dette er beskrevet kort i innledningsavsnittet under «Hvem gjør hva?». En fordel er at forslaget ikke skiller seg avgjørende fra gjeldende forskrifter og retningslinjer for ansettelse, opprykk og tildeling av forskningsmidler. Det trengs imidlertid en kulturendring for å sikre at retningslinjene følges opp i praksis. Dette må kombineres med en helhetlig systematikk og konkrete endringer i insentivstrukturen. Samtidig ser vi at en overgang blir vanskelig om ikke infrastrukturen for dokumentasjon, uthenting og bruk av de ulike dimensjonene i NOR-CAM videreutvikles tilsvarende. Her har vi et stykke å gå, særlig når det gjelder å dokumentere resultater og kompetanse på områdene B, D og E i matrisen. Rammeverket og verktøykassen må derfor bygge på en systematisk, og helst automatisk, innsamling av data på flest mulig av områdene i matrisen. Publikasjoner hentes allerede inn gjennom CRIS-systemet. Mange vitenskapelig ansatte registrerer allerede andre

aktiviteter i Cristin, f.eks. lærebøker, mediebidrag og datasett. Flere av disse burde kunne automatiseres i større grad enn i dag. Tilsvarende ligger det mye informasjon tilgjengelig om vitenskapelig ansattes utdanningsaktiviteter i Felles studentsystem (FS), selv om dette i utgangspunktet kun dekker undervisningsomfang. Denne informasjonen burde også kunne hentes ut på en enklere måte. Det må være et mål å få dette til også på andre områder. Et konkret forslag er altså å utvikle en «Automagisk CV-løsning».

Utvikling av en «Automagisk CV»

Vitenskapelig ansatte bruker i dag svært mye tid på å manuelt redigere CV-er til ulike formål. De fleste institusjoner og finansiører har ulike maler, selv om de i stor grad etterspør den samme informasjonen. Det er behov for et brukervennlig system som vitenskapelig ansatte kan benytte for å dokumentere ulike kompetanser og resultater i egen karriere. Målet er at et slikt system kan benyttes ved søknader på stillinger, opprykk og prosjektsøknader til Forskningsrådet, EU og andre.

Arbeidsgruppen mener det bør utvikles et system hvor brukeren selv kan hente ut dokumentasjon om et vidt spekter av egne resultater og aktiviteter. Mye av informasjonen er tilgjengelig, så utfordringen er å sammenstille den på en egnet måte. Dersom slike data kunne samles og hentes ut i én tjeneste vil det bety svært mye for den enkelte vitenskapelig ansatte. Dette vil utvilsomt lette overgangen til et nytt vurderingssystem. Samtidig vil et slikt system representere store forenklinger for HR-arbeidet ved institusjonene. Arbeidsgruppen ser for seg en nettside med Feide-innlogging hvor brukeren kan markere relevante kompetanseområder og resultater, og så få generert versjoner av egen CV, tilpasset ulike formål.³³

Unit er, sammen med UH-sektoren og andre aktører i gang med utviklingen av nasjonale autoritetsregistre. Dette vil være «grunnmur» for data og felles registrering og sammenkobling av eksisterende data. Det er derfor ønskelig at en brukervennlig «kompetanseregisterfunksjon/automagisk CV» legges inn i Units prioriteringer. En slik nasjonal infrastruktur bør utvikles i tråd med internasjonale standarder som benyttes av EuroCRIS og andre. Vi merker oss at Cristin-systemet allerede har en CV-funksjon. Denne funksjonen er imidlertid ganske begrenset og basert på manuell registrering. Den er heller ikke integrert med listing av publikasjonsdata i Cristin. Det er med andre ord vanskelig for forskerne å benytte seg av Cristin for å lage egne CV-er i dag.

³³ For å illustrere en slik funksjonalitet kan en parallell et stykke på vei være plug-in til Word (f.eks. EndNote - kjent for de fleste forskere) som automatisk omformaterer noter, referanselister og indeks til det tidsskriftet man ønsker å sende et manuskript til.

Til: Forum for forskningsdekaner

Fra: Avdeling for forsknings- og innovasjonsadministrasjon

Møtesaksnr.: 5/21

Møtenr.: 1/2021

Møtedato: 18. januar 2021

Notatdato: 12. januar 2021

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Vibeke Alm, seniorrådgiver

Microdata.no går over til abonnementstjeneste – UiOs oppfølging

Bakgrunn

Microdata.no¹ er går over fra å være en gratis tjeneste til å bli en abonnementstjeneste fra 1.1. 2019 jfr. eposthenvendelse 2.12. 2020 (vedlagt). UiO har fått utsatt frist for institusjonell tilbakemelding fra 17. desember til 1. februar 2021. For UiO som institusjon vil prisen på abonnement være 175 000- kr. Enhetene har gitt tilbakemelding på behov, bruk og synspunkt på om UiO skal inngå abonnementsordning framover eller ikke som oppfølging av epost fra FIADM 4. desember 2020. Under gis en oppsummering av enhetenes innspill samt vurdering og oppfølging basert på disse.

Om Microdata.no

NSD og SSB har gjennom RAIRD-prosjektet (finansiert av Forskningsrådet gjennom Nasjonal satsing for forskningsinfrastruktur) og tjenesten microdata.no gjort nye grep for å kunne tilby enklere tilgang til SSBs registerdata. Konseptet i microdata.no er å tilby bruk av ikke-anonymiserte data gjennom en konfidensialtetsikrende plattform, hvor forsker kun er i indirekte kontakt med personopplysninger, hvor data ikke forlater SSB, og hvor plattformen sørger for at all *output* er anonym. Utviklingen er i oppstart og hatt latt brukere benytte seg av ordningen gratis fram til nå.

Brukere ved UiO og interesse for abonnement

Ut fra den raske runden ute på enhetene fremstår Microdata.no relevant for miljøer ved SV, UV, MED/IHM og HF/IAKH. Disse enhetene har også brukere per i dag - forskere og studenter. For MN, NHM, HFs institutter ILN, IMV, IFIKK, ILOS og IMK samt MEDs institutter Klinmed og IMB er ikke microdata relevant per i dag.

MED ønsker at UiO forlenger avtalen. Microdata ville vært enda mer anvendelig hvis de inkluderte helseopplysninger, og det blir interessant å se hvordan behovet for microdata blir når

¹ <https://microdata.no/about/>

Helseanalyseplattformen er etablert. Men inntil videre ønsker fakultetet at avtalen forlenges. Det er spesielt Institutt for helse og samfunn som bruker microdata.no per i dag.

UVs brukere som har tilgang per i dag ønsker å beholde tilgangen. UV har ikke så mange, men en håndfull brukere fra fire ulike enheter.

HF og SV ønsker derimot ikke å inngå abonnementsordning med microdata.no. SV fremholder at Microdata.no ikke er et optimalt system for å dele registerdata, og videre at andre og nye måter å dele registerdata mellom forskningsinstitusjoner på heller bør utvikles. Det er også uttrykt bekymring for datakvaliteten på registerdataene.

Vi viser til UHRs brev til SSB og NSD om utfordringer knyttet til microdata.no og også synspunkt på prising (vedlegg 2).

Vurdering og oppfølging

Med bakgrunn i innspillene vil forslag om at UiO inngår institusjonelt abonnement for 2021 legges fram for Ledelsens strategiske møte 21. januar for endelig beslutning. Begrunnelsen er at det ikke er ønskelig å risikere uheldige konsekvenser for pågående mastergrads- og forskerarbeid ved å plutselig kutte tilgangen til microdata.no for UiOs brukere for den relativt beskjedne kostnaden 175 000 kr tross alt er. Abonnementet foreslås dekket av sentrale midler for 2021. Det blir viktig å følge arbeidet og videreutviklingen av microdata.no og også andre initiativer og arbeid av tilsvarende art framover. Det arbeides mye med å tilgjengeliggjøre data på ulike fronter nasjonalt per tiden.

Vedlegg

1. Brev om innføring av abonnementsordning for microdata.no av SSB og NSD – 2.12. 2020
2. Brev fra UHR til SSB og NSD som tar opp utfordringer og påpeker syn på prising – 7.12.2020

Til institusjoner som har avtale om å bruke microdata.no

Oslo, 2.12.2020

Deres ref.: , Vår ref.: 20/1461

Saksbehandler: Svein Johansen

Seksjon for utlån av mikrodata

Fra 1. januar må dere abonnere på microdata.no

Din institusjon har avtale om tilgang til forskningstjenesten microdata.no. Etter en gratis oppstartsperiode må dere fra 1. januar 2021 ha et institusjonsabonnement for å fortsette tilgangen. Abonnementet skal tegnes av institusjonen som har institusjonsavtalen. Dersom institusjonen ikke tegner abonnement, kan ikke brukerne logge seg på tjenesten etter 1. januar. Dette brevet forteller hvordan dere tegner abonnementet.

Hva inngår i abonnementet?

- Ett års tilgang
- Fritt antall brukere (ansatte, mastergrads- og doktorgradsstudenter)
- Fritt antall prosjekt
- Fri bruk
- Fri support
- Ett halvdags brukerkurs per institusjon (fysisk eller digitalt avhengig av smittesituasjonen)

Hvordan beregnes prisen og hva dekker betalingen?

Norges forskningsråd har som uttrykt policy at brukerne skal betale for forskningsinfrastruktur. Helt fra lanseringen av microdata.no har det derfor vært planlagt og varslet brukerbetaling etter en første oppstartsperiode.

Abonnementsprisen er delt i kategorier som gjenspeiler størrelsen på institusjonene. Det er for å få en rettferdig pris ut fra hvor mange brukere institusjonen har mulighet til å melde inn.

Prisene er beregnet slik at de skal dekke de estimerte bruksavhengige kostnadene uten noen form for overskudd. Det betyr at de vil kunne variere fra år til år, avhengig av antall brukere. Prisendringer vil bli varslet i god tid. Øvrige kostnader til drift og utviklingsarbeid blir ikke belastet brukerne.

Priser årsabonnement 2021

	1 000 kr eks mva
Universitet og høyskoler med >10 000 studenter ¹	175
Universitet og høyskoler med 2 000-10 000 studenter	115
Universitet og høyskoler med <2 000 studenter.	60
Forskningsinstitutt	60
Departement	60
Direktorat	60

¹ Studenttall i følge [offisiell statistikk](#)

Du finner de fullstendige abonnementsvilkårene i vedlegg 1 og på <https://microdata.no> (PDF).

Slik tegner dere abonnement

Din institusjon har avtale om tilgang til microdata.no. Dersom dere vil *videreføre avtalen*, trenger dere ikke gjøre noe. Tilgangen fortsetter som før og dere vil få en justert avtale/kontrakt om abonnement til undertegning. Faktura kommer i januar.

Dersom dere vil *stoppe avtalen* om tilgang til microdata.no, melder dere fra om det til microdata@ssb.no innen 17. desember 2020.

Dersom SSB ikke har mottatt oppsigelsen innen fristen, vil avtalen bli videreført etter de [gjeldende vilkårene](#) (PDF).

Dersom institusjonen ikke ønsker å videreføre tilgang til microdata.no, bør brukerne kopiere ut skript og resultater som de vil ta vare på før tilgangen går ut.

Etter at tilgangen er stengt, oppbevarer microdata.no lagrede skript i seks måneder. I denne perioden må brukerne kontakte support@microdata.no for å få tilgang til skriptene.

Med vennlig hilsen

Ann-Kristin Brændvang
fagdirektør

Vedlegg:

Abonnementsvilkår 2021

Dette er microdata.no

Vedlegg til brev dagsatt 2.12.2020

Abonnementsvilkår for microdata.no

Gyldig fra 1. januar 2021

1 INNLEDNING

Disse abonnementsvilkårene regulerer Institusjonens rettigheter og plikter ved kjøp av abonnement på tilgang til microdata.no.

Ved endringer i vilkårene, herunder priser vil Institusjonen bli varslet 3 – tre – måneder før endringene trer i kraft.

2 BESTILLING OG BETALING

Abonnement på tilgang til microdata.no blir inngått ved å signere institusjonsavtale.

Ved inngåelsen blir abonnementet fakturert fra og med måneden det blir inngått til og med 31.12 inneværende år. Månedsprisen er 1/12 av årsprisen som gjelder ved avtaletidspunktet. Fra og med neste periode blir det fakturert forskuddsvis med 12/12 av årsprisen.

Prislisten ligger på <https://microdata.no/access>. Prisendringer blir kunngjort ved e-postutsendelse til abonnentene og på hjemmesiden senest 3 – tre – måneder før iverksettelse. Nye priser gjøres først gjeldende fra neste abonnementsperiode.

Tilgangen til tjenesten aktiveres ved bestilling. Ved manglende betaling vil tilgangen til tjenesten stenges.

3 VARIGHET OG OPPSIGELSE

Institusjonens abonnement fornyes automatisk dersom det ikke er sagt opp innen fristen.

Abonnement kan når som helst sies opp, skriftlig og med virkning fra neste abonnementsperiode, men senest innen 2 – to – måneder før utgangen av inneværende abonnementsperiode.

Oppsigelse må rettes til microdata@ssb.no

Manglende betaling anses ikke som oppsigelse.

Etter at abonnementet opphører, kan ikke brukerne logge seg på tjenesten. microdata.no oppbevarer ikke lagrede skript etter opphørsdatoen.

4 INNHOLDET I ABONNEMENTET

Abonnementet gir abonnenten anledning til å melde inn et fritt antall brukere i tjenesten.

Brukerne har ubegrenset tilgang til tjenestens analysedel og support/veiledningstjeneste.

Abonnementet omfatter ett halvdags innføringskurs per institusjon ved første gangs inngåelse av abonnement.

Dette er microdata.no

Umiddelbar, online tilgang til mikrodata uten å søke

Forskningstjenesten microdata.no gir enklere, raskere og rimeligere tilgang til detaljerte microdata til forsknings- og analyseformål.

Microdata.no fra NSD og SSB gir brukere umiddelbar nettilgang til mikrodata, uten at de trenger å søke på forhånd. Brukerne står fritt til å koble data som de vil, bruke dem til alle prosjektene de ønsker, og dele fritt med alle som har tilgang til tjenesten.

Etter en gratis oppstartsperiode vil tilgang til microdata.no kreve et institusjonsabonnement fra 1. januar 2021.

Hva inngår i abonnementet?

- Ett års tilgang
- Fritt antall brukere (ansatte, mastergrads- og doktorgradsstudenter)
- Fri bruk
- Fri support
- Ett halvdags brukerkurs per institusjon ved første gangs inngåelse av abonnement (fysisk eller digitalt avhengig av smittesituasjonen)

Det du får

Datainnhold	210 variabler om befolkning, utdanning, inntekt, trygd, sysselsetting og boforhold.
Omfang	10,8 millioner personer (alle som har eller har hatt fast eller midlertidig fødselsnummer i Norge).
Aktualitet	Siste tilgjengelige årgang. Fortløpende oppdatering.
Funksjonalitet	Verktøy for deskriptiv statistikk (tabeller og grafiske fremstillinger), analyseverktøy (regresjonsanalyse), fullverdig verktøy for bearbeiding/tilrettelegging av data.
Kommer i 2021	- Nedlastingsfunksjon. Få data fra microdata.no på tradisjonelt utlån (søknadsbelagt, stykkpris). - Skattedata, kriminalitetsdata, barnevernsdata, virksomhetsdata.

Forskjeller mellom microdata.no og tradisjonelt utlån av mikrodata

	microdata.no	Tradisjonelt utlån
Søknad	Ingen	Omfattende søknadsprosedyrer, jf. lovverk
Tilgang	Umiddelbar	Flere måneders behandlingstid
Prosjektavhengig	Nei	Ja, kun til omsøkt prosjekt
Delingsmuligheter	Fritt	Begrenset til omsøkt prosjekt
Pris	60 000–175 000 per år for ubegrenset antall brukere og prosjekt	Snittpris 2020: 51 000 per oppdrag

I løpet av det neste årene vil NSD og SSB utvikle microdata.no til å kunne betjene stadig mer registerforskning. Utviklingen omfatter en kraftig økning i datatilfanget (inkludert tredjepartsdata og brukernes egne data), funksjonalitet og konfidensialitet. Utviklingsarbeidet skjer i prosjektet microdata.no 2.0, som er finansiert av NFR og SSB

microdata.no er én del av strategien for bedre tilgang til forskningsdata, både som forskningsplattform og som bestillingsportal for søknadsbelagt tilgang til indirekte identifiserbare mikrodata (kommer i 2021).

Til
**Statistisk sentralbyrå og
Norsk senter for forskningsdata**

Att: Vigdis Kvalheim, NSD og Ann-Kristin Brændvang, SSB

Oslo, 07.12.2020

Angående microdata.no og tilgang til registerdata

Microdata.no møter ikke behovet for registerdata for forskning

Forskningsinstituttene fellesarena (FFA) og Universitets- og høyskolerådet (UHR) har lenge engasjert seg i behovet for bedre tilgang til registerdata for forskning, bl.a. i innspill til ny statistikklov og til nasjonalt statistikkprogram. Vi har også tatt dette opp med Statistisk sentralbyrå (SSB) i tidligere dialoger og setter pris på at det ble etablert et Brukerutvalg i SSB som bidrar til bedre tilgjengeliggjøring av registerdata. Vi har tidligere påpekt at tjenestene er dyre og ikke av god nok kvalitet. Generelt vil vi påpeke at vi anerkjenner at forskningsprosjekter skal betale for arbeidet med å utlevere data til det aktuelle prosjektet, men ikke for å betale for å bygge databaser i SSB og Norsk senter for forskningsdata (NSD).

I tidligere dialog med SSB har microdata.no blitt presentert som en av løsningene på våre forespørsler om bedre tilgang til registerdata for forskning. Vi har tidligere uttrykt tvil om at microdata.no kunne være et godt nok svar på dette. Erfaringer samlet fra våre forskningsmiljø tilsier at microdata.no i liten grad løser utfordringen med tilgjengeliggjøring av registerdata for forskning.

I dag fremstår microdata.no som nyttig for masterstudenter, men lite relevant for forskere som benytter registerdata. Bakgrunnen for denne løsningen er at det skal være mulig å få enkel tilgang til data, men det legger så sterke begrensninger på analysemulighetene at denne tilgangen er lite nyttig for forskere. I tillegg kommer at analysemulighetene er svært begrenset i forhold til hva som finnes i standard statistisk programvare samfunnsforskere bruker.

Det er å håpe at neste utgave av microdata.no, som vil ha flere variable og bedre funksjonalitet med bl.a. mulighet til å koble på andre datasett, kan bli interessant for enklere analyser i mindre oppdrag, for utforsking av problemstillinger før forskerne bestiller mer detaljerte datasett, og gi mulighet for å gjøre noen flere sammenstillinger enn en kan i statistikkbanken. Det siste er særlig relevant for de som trenger statistikk til en studie, men som ikke selv vanligvis gjør registerstudier.

Forslag til finansieringsmodell for microdata.no

UHR og FFA har i møte med NSD og SSB i september 2020 fått presentert status for microdataprojektet og forslag til betalingsmodeller mulige finansieringsmodeller med brukerbetaling for tjenesten. Samarbeidsutvalget mellom UHR og FFA har diskutert forslaget og er kritiske til at denne tjenesten rulles ut med brukerbetaling før det er tatt reelt stilling til om den fyller formålet den er ment å fylle, med de begrensninger den har i dag. Dette er meldt tilbake til SSB og NSD i møter.

Vi får nå informasjon om at fra 2021 innfører microdata.no brukerbetaling. Betalingen vil bli organisert som et årsabonnement med fritt antall brukere, fri bruk og fri tilgang til veiledning. Abonnementet vil være knyttet til institusjonen.

Bruken av microdata.no er svært liten i våre forskningsmiljøer. Løsningen er best egnet for masterstudenter og forskere som av ulike grunner ikke har tilgang til finansiering av data, samt etter hvert forvaltningen. Det er kanskje i samsvar med en målsetning om økt bruk av registerdata.

Innføring av brukerbetaling for microdata på institusjonsnivå bør derfor vente, evt. prises svært lavt og ihht institusjonsstørrelse eller bruk. For å tiltrekke seg avanserte brukere av en evt. oppgradert versjon må tjenesten bli langt mer relevant. Prisen bør også i denne fasen fortsatt være lav.

Tilgang til registerdata for forskning er en utfordring som må løses

Microdata.no er lite egnet for forskere i dag og det er sterk tvil om en videre utvikling av tjenesten vil møte forskernes behov. For avanserte analyser trenger forskere tilgang til spesialiserte datasett. Dette vil ikke microdata.no kunne løse.

FFA og UHR mener at det er avgjørende viktig at det legges bedre til rette for tilgang til registerdata for forskning fra SSB og oppfordrer SSB og NSD til en tett dialog med relevante fagmiljø, gjerne gjennom brukerutvalget, om hvordan denne tilgangen kan videreutvikles fremover. I mellomtiden mener vi at brukerbetaling for microdata.no enten avventes eller legges på et meget lavt nivå.

Vennlig hilsen

Lars Holden
Styreleder FFA

Dag Rune Olsen
Styreleder UHR

[Brevet er signert og godkjent elektronisk.]